

הלכות עירובין פרק ה' (תורגם אוטומטית)

Hebrew

תורגם אוטומטית

סיכום השיעור

סיכום רמב"ם הלכות עירובין פרק ה' – שיתופי מבואות ושיתוף מדינה

הקדמה לפרק

כבר סיימנו עירובי הצרות (טלטול מבית לחצר). כעת נלמד שיתופי מבואות (טלטול מחצרות למבוי) וגם את ענין מדינה שלמה (ד' אמות ברשות הרבים).

חידוש: שלוש מדרגות, שני שמות

מבחינה טכנית יש רק שני שמות: עירובי הצרות ושיתופי מבואות. מה שעושים למדינה אין לו שם מיוחד, אף על פי שיש לו כמה הלכות משלו. לכאורה כל שלוש המדרגות הן אותו דבר ברמה אחת, אבל יש ביניהן הבדלים.

חידוש: שיתוף מבואות קל יותר מעירובי הצרות

כבר למדנו בפרק א': עירובי הצרות צריך דווקא פת, אבל שיתופי מבואות מספיק כל מין מאכל. היינו חושבים שקבוצה גדולה יותר (יותר אנשים) צריכה להיות מחמירה יותר, אבל להיפך, זה יותר קל. אולי הטעם הוא שכאשר יש הרבה דיירים היה קשה להשיג מספיק פת.

כלל: צריך את שניהם – עירובי הצרות ושיתופי מבואות

אפילו כאשר יש שיתוף מבואות, כל חצר צריכה גם לעשות עירובי הצרות. לכתחילה צריך פת בכל חצר.

הלכה א' – שותפים במאכל אחד לענין סחורה

הרמב"ם: אנשי מבוי שעירבו עימיהן שותף במאכל אחד לענין סחורה, כגון שקנו יין בשותפות ושמן ודבש וכיוצא בהן – אין צריך שותף אחר, ולסמוך על השותפות של סחורה. והוא שיהא מין שהן שותפין בו מין אחד, ובכלי אחד. שביקש מחבירו יין ושמן קודם השבת ולא נתנו לו – בטל השותפות, שהרי גילה דעתו שאינן כשותפים שאינן מקפידין זה על זה.

פשט

אם אנשי מבוי הם כבר שותפים במאכל (כמו יין, שמן, דבש) בגלל סחורה/עסק, אינם צריכים לעשות שיתוף נוסף – הם יכולים לסמוך על השותפות הקיימת. אבל זה חייב להיות מין אחד ובכלי אחד, ואם אחד ביקש לקחת מהמאכל המשותף לפני שבת ולא נתנו לו – בטלה השותפות לענין שבת.

חידושים והסברים

(1) השוואה ל"סומכין על שולחן אחד" בחצרות – אבל עם הבדל חשוב:

בעירובי הצרות למדנו שאנשים שאוכלים על שולחן אחד אינם צריכים כלל עירוב – הם נחשבים כבית אחד. אבל בשיתופי מבואות הגדר שונה: אין אומרים שהם "בית אחד" שאינו צריך כלל עירוב. אומרים שהשותפות עצמה נחשבת כעירוב/שיתוף. כלומר, כן צריך שיתוף, אבל השותפות הקיימת היא השיתוף. ההבדל משמעותי: בחצרות – "בית אחד" פטור מעירוב; במבואות – השותפות משמשת כשיתוף.

(2) למה זה עובד רק במבואות:

אולי כי מבוי קל יותר – אין צריך עירוב חזק כמו פת, אז שותפות במאכל מספיקה. לחצר אולי זה לא היה מספיק כי שם צריך דווקא פת.

(3) "סחורה" – רחב יותר מעסק:

פשוטו של דבר "סחורה" פירושו שותפות עסקית (הם מוכרים הלאה יין/שמן/דבש). אבל הרמב"ם מביא גם מקרה רחב יותר: אפילו כאשר אנשים קונים ביחד לשימוש עצמי (כמו "קואופרטיב" – כל אחד יכול לקחת מהמלאי המשותף), זה קל וחומר מספיק – זה כבר ממש דומה ל"סומכין על שולחן אחד".

(4) שני תנאים – מין אחד וכלי אחד:

- מין אחד – כל השותפים חייבים להיות שותפים באותו מין מאכל. לא שאחד קונה יין והשני שמן.

- כלי אחד – המאכל חייב להיות בכלי/מקום אחד. אפילו אם הם שותפים באותו מין, אבל זה נמצא בכלים נפרדים, זה מחולק ואינו נחשב כשותפות. הטעם: צריך להיות שותפות ניכרת – כולם שייכים לדבר אחד במקום אחד.

(5) דוגמה – לא כל השותפים עם כולם:

במבוי עם שלוש חצרות: א' שותף עם ב' ב'ין, א' שותף עם ג' בשמן – בסך הכל א' שותף עם שניהם, אבל לא כולם שותפים עם כולם באותו דבר. במקרה כזה זה לא נחשב – כי זה בשני כלים (שותפויות נפרדות), הם כן צריכים לעשות שותפות לענין שבת.

(6) שני סוגי שותפות – מקפידין לעומת אינם מקפידין:

- שותפים שאינם מקפידין זה על זה – כל אחד יכול לקחת לשימוש עצמי בלי חשבון מדויק (כמו אחים בעסק שלא סופרים כל לפלפ). זה נחשב כשיתוף.

- שותפים המקפידין זה על זה – מותר לקחת, אבל צריך לרשום בדיוק ולהתחשבן. זה לא נחשב כשיתוף לענין שבת.

רמת השותפות הנדרשת לשיתופי מבואות היא "שותפים שאינם מקפידין" – שותפות שבה סומכים מספיק כדי לתת לקחת בלי קפידה. שותפות כספית בלבד (מקפידים) לא עוזרת, כי אין זו שותפות באוכל עצמו.

(7) "ביקש ולא נתנו" – גילוי דעת:

כאשר אחד ביקש לקחת מהמאכל המשותף לפני שבת ולא נתנו לו, זה מגלה דעת שהם "מקפידין" – ולכן בטלה השותפות לענין שבת.

הלכה ב' – בני מבוי שאחד אינו רוצה להשתתף

הרמב"ם: אחד מבני המבוי שהיה רגיל להשתתף עמהם ולא רצה – בני מבוי נכנסים לתוך ביתו ונוטלין ממנו שיתוף בעל כרחו. ואם לא היה רגיל – כופין אותו להשתתף עמהם.

פשט

שתי רמות: (א) במשתתף רגיל שאינו רוצה שבוע אחד – נכנסים ולוקחים ממנו בעל כרחו. (ב) בני שאינו רוצה כלל – כופים אותו דרך בית דין.

חידושים והסברים

(1) כופין על מידת סדום:

יסוד הדין הוא "זה נהנה וזה לא חסר" – המעט אוכל שלוקחים ממנו הוא מינימלי, ויש לו הנאה שהוא יכול לטלטל במבוי. אפילו אם הוא אומר שהוא לא רוצה לטלטל בשבת, זו מידת סדום למנוע מאחרים.

(2) שתי רמות של כפייה (מגיד משנה):

ברגיל – אין צריך לכפות אותו, פשוט נכנסים ולוקחים. במי שאינו רוצה כלל – צריך לכפות אותו דרך בית דין "עד שיאמר רוצה אני", כי עדיין לא יכולים להיכנס לביתו בלי הסכמתו.

(3) קושיה – למה לא לזכות לו:

נשאלת השאלה – למה צריך כפייה, נזכה לו פשוט? **הראב"ד** אומר ש"כופין אותו" פירושו דרך זכייה – מזכים לו בלי רצונו. אבל לשון הרמב"ם "כופין" נראה יותר מסתם זכייה.

(4) למה רק במבוי ולא בחצר?

דין כזה לא עומד בחצר. תירוץ אפשרי: בחצר צריך פת, שקשה יותר לקחת בעל כרחו; במבוי אפשר ביי/שמן וכדומה.

הלכה ג' – מזכה מאוצר

הרמב"ם: אחד מבני המבוי שיש לו אוצר של יין ושמן וקציר, הרי זה מזכה ממנו מעט לכל בני המבוי להשתתף בו, ומערב בו עליהם, אף על פי שלא הפרישו ולא יחדו.

פשט

מי שיש לו אוצר גדול של יין/שמן/תבואה יכול לזכות מעט לכל בני המבוי, ובכך לעשות שיתוף – אפילו בלי שהפריש את זה בכלי מיוחד.

חידושים והסברים

(1) חידוש של "בשלא הפרישו":

החידוש העיקרי הוא שאין צריך להפריש את האוכל בכלי מיוחד – זה יכול להישאר באוצר, "הרי הוא מערבו באוצר." זו קולה ספציפית כאשר למישהו יש הרבה.

(2) למה לא מדברים מיד על זכייה כדרך הרגילה?

במציאות של זמן חז"ל לא לכל אחד היה פת/אוכל עודף לזכות לכולם. הדרך הרגילה היא שכל אחד נותן קצת. רק כאשר יש למישהו אוצר, הוא יכול לזכות. זה מסביר למה הרמב"ם מביא רק כאן את דין הזכייה עם אוצר.

(3) ה"עלות" של עירוב:

מכל ההלכות רואים שעירוב/שיתוף עולה משהו – זה לא בחינם. אפשר לחייב אנשים לתת קצת, אבל אי אפשר לדרוש שאדם אחד ישלם לכולם, אלא אם כן יש לו אוצר.

[דיגרוסיה: מצות/עירוב היום] היום מצות זולות מאוד, לכן נראה קל לזכות במצה נוספת. אבל בזמן חז"ל לא היו "מצות עודפות מעופפות" – היו צריכים לקנות. זה מסביר למה ההלכות מדברות יותר על דרכים קבועות כמו שכל אחד נותן קצת.

הלכה: חצר שפתוחה לשני מבואות

הרמב"ם: חצר שיש לה שני פתחים ופתוחה לשני מבואות – משתתף עם אחד מהן בלבד. נאסרו במבוי השני. לפיכך, זיכה אחד בשיתוף לכל בני מבוי ושותף עליהם – צריך להודיע לאנשי חצר זו, שאין משתתפין אלא מדעתו.

פשט

חצר שיש לה שתי דלתות פתוחות לשני מבואות שונים, יכולה להשתתף עם אחד מהם. היא נשארת אסורה לגבי המבוי השני. לכן, כאשר מישהו מזכה שיתוף מבואות לכל בני מבוי, צריך להודיע לבעל החצר המחובר לשני מבואות, כי אי אפשר להשתתף בלי דעתו.

חידושים והסברים

(1) ההבדל בין חצרות למבואות:

בשתי חצרות מחוברות – אין "בחירה" כי חצר שייכת באופן טבעי לשתייהן. אבל בשני מבואות יש ברירה – בעל החצר יכול לרצות להשתייך למבוי

אחד ולא לשני. זה היסוד למה צריך להודיע.

(2) קושיה – למה בכלל צריך להודיע?

לפי ההלכה שלנו אפשר להשתתף עם שני המבואות! הוא יכול קודם לעשות עם אחד, ואחר כך להוסיף את השני. אם כך, מה החסרון? זו זכות עברו!

(3) התירוץ – למה זו לא זכות:

בעל החצר הפתוחה לשני מבואות יש לו סיבה לגיטימית לא לרצות את השיתוף. כי אם הוא משתתף עם שני המבואות, האנשים משני המבואות יכולים להיכנס לחצרו – האחד מביא אוכל ממבואו, השני ממבואו, ושניהם עושים "מסיבה גדולה" בחצרו. הוא לא רוצה את זה – הוא לא רוצה להיות המרכז שבו שני מבואות נפגשים.

(4) כלל גדול בזכין לאדם:

מכאן לומדים ש"זכין לאדם שלא בפניו" הולך רק כאשר זו באמת זכות. כאשר לאדם יש סיבה אמיתית לא לרצות, זו כבר לא זכות, ואי אפשר לזכות לו בלי דעתו.

(5) דיוק בלשון הרמב"ם לגבי כפייה:

זה מתאים ללשון הרמב"ם הקודם על כפייה. הרמב"ם השמיע שאפשר לכפות רק כאשר לאדם אין סיבה אמיתית – הוא סתם ב"מצב רוח רע" (שוטה מתשע מידות). אבל כאשר יש לו טענה לגיטימית (כמו כאן, שהוא לא רוצה ששני מבואות יעברו דרך חצרו), אי אפשר לכפות אותו.

הלכה: אשה מערבת לבעלה

הרמב"ם: אשה מערבת לבעלה שלא מדעתו, ובלבד שלא יהא ישראל שכנו אוסר. אבל אם היו ישראל עליהם, אחד מערב ואחד לא מערב – אסור לו לערב שלא מדעתו.

פשט

אישה יכולה לעשות עירוב לבעלה בלי ידיעתו, אבל רק כאשר זו זכות פשוטה. כאשר יש שכן שאוסר (שלא רוצה להשתתף), אסור לה לעשות בלי ידיעת הבעל.

חידושים והסברים

(1) יסוד אשה מערבת:

זה לא בגלל שלאישה יש בעלות מיוחדת במקום הבעל. זה חוזר לאותו כלל של זכין לאדם – היא יכולה לזכות לו, אבל רק כאשר זו באמת זכות עברו.

(2) מה פירוש "אוסר":

נדון מה פירוש המצב שבו הבעל יכול "לאסור". פירוש אחד הוא שזה מדבר על האדם השייך לשני מבואות – כאשר יש לו זכות לגיטימית לאסור על שכנים, אז גם האישה יכולה לעשות עברו (כי זו זכות).

(3) שיטת הר"ן:

הר"ן יש לו פירוש אחר: "כשעושר" פירושו שאין להם דרך אחרת – אז יותר "שלמה דעתא" (הוא באמת רוצה), כי צריכים אותו לעירוב.

(4) שיטת הראב"ד:

כשאין לו (כאשר אין לו דרך אחרת) אפשר כן לערב שלא מדעתו, כי אז צריכים אותו. אבל **כשיש לו** צריך לשאול אותו אם הוא רוצה. הראב"ד מביא ראיה ממעשה דזינא בגמרא.

(5) חידוש בגדר "זכות":

מה שאומרים **זכות** פירושו רק שבדרך כלל אנשים רוצים – אבל זו לא זכות מוחלטת, זה תלוי במה שהאדם עצמו רוצה. ההבדל בין קנייה (שבה עושים אותו חייב) וזכייה (שבה נותנים לו זכות) מובא – קנייה אינה זכייה, זה דבר אחר.

(6) אישה רשאית לתת דבר מועט:

אותו לשם, כדי לא לקלקל את המבוי שכבר בסדר. זו קולא המבוססת על סברא מעשית.

הלכה: חצר עם פתח למבוי ופתח לכרמלית/רשות היחיד

****הרמב"ם:** חצר שיש לו פתח למבוי, והפתח האחר יוצא לכרמלית (קרפף) – הואיל ואסור לטלטל מן החצר לאותו קרפף, הוא סומך רק על פתח המבוי, ולפיכך אוסר על בני המבוי עד שישתתף עמהן. אבל אם הקרפף הוא בית סאתים מוקף (רשות היחיד) – אינו אוסר על בני המבוי, שעל הפתח של רשות היחיד הוא סומך.**

פשט

כאשר לחצר יש שתי דלתות – אחת למבוי ואחת לכרמלית – רואים אותו כאילו יש לו רק דלת אחת (למבוי), כי אסור לו לטלטל לכרמלית. לכן הוא שייך למבוי וחייב להשתתף. אבל כאשר הפתח השני הולך לרשות היחיד, יש לו אפשרות טובה יותר – יש לו דרך למקום הפרטי שלו שבו בכלל לא צריך עירוב. רואים אותו כאילו הוא שייך לצד השני, והמבוי יכול לעשות עירוב בלעדיו.

חידוש

הכלל הוא שרואים לאן האדם יכול ללכת באופן מעשי – כאשר הפתח השני הוא כרמלית, הוא "נאלץ" למבוי וחייב להשתתף. כאשר הפתח השני הוא רשות היחיד, יש לו אפשרות טובה יותר ולא מחשיבים אותו כחלק מהמבוי.

הלכה: אחד מבני מבוי שהלך לעיר אחרת

הרמב"ם: אחד מבני מבוי שהלך לעיר אחרת – אין אוסר עליהם.

פשט

כאשר אחד מבני מבוי הלך לשבת במקום אחר, הוא לא אוסר, ואין צריך להשתתף עמו.

חידוש

הרמב"ם לא מביא את כל הפרטים מקודם (בחצר) לגבי מקום קרוב ושיעורים. גם מוזכר ש"בני מבוי" פירושו אפילו אדם אחד – שזה מעניין, ואולי זה יותר קל במבוי מאשר בחצר.

הלכה: אחד מבני מבוי שבנה מחיצה

הרמב"ם: שבנה מחיצה רחבה ארבעה טפחים על פתחו – אין אוסר עליהם, שהרי הפריש עצמו מהם וחלק רשותו.

פשט

כאשר אחד בונה מחיצה (רוחב 4 טפחים) ליד פתחו, הוא הפריד את עצמו מהמבוי. רשותו היא רשות נפרדת, והוא לא אוסר על האחרים.

חידוש

בחצר דין המחיצה עמד לגבי מים (עלייה), אבל כאן זה עומד ספציפית לגבי מבוי. המבוי מחשיב אותו כאילו הוא לא קיים.

הלכה: ביטול רשות במבוי

הרמב"ם: אנשי מבוי שנשתתפו מקצתן ושכחו מקצתן ולא נשתתפו – מבטלין רשותן לאלו שנשתתפו. דינא דביטול רשות כדין אנשי חצר.

פשט

כאשר חלק מבני מבוי השתתפו וחלק שכחו, אלו ששכחו יכולים לבטל את רשותם. כל דיני ביטול רשות בחצר חלים גם כאן.

הלכה: כל אדם עם אנשי ביתו כאיש אחד

מוזכר שאישה רשאית לתת דבר מועט (למשל בת דגה) – זה קשור להלכות כתובות.

הלכה: שיתוף מבואות – כלה אותו המין / שני מינים

הרמב"ם: שנתערבו אחד מחצר זו ואחד משני מבואות – אם במין אחד נשתתפו, אפילו כלה אותו המין, רשאי אותו שותף אחר ומזכה להם. אם בשני מינים נשתתפו ונסתם האוכל – מוסיף ומזכה להם ואינו צריך להודיע. ואם כלה – צריך להודיעם.

פשט

כאשר השיתוף היה עם מין אחד ונגמר, אחד יכול לעשות שיתוף חדש בלי להודיע, כי כבר ידוע שכולם הסכימו על אותו מין. בשני מינים: אם עדיין יש קצת (נסתם) – מוסיף בלי להודיע, כי הוא מחזק את העירוב הקיים. אבל אם כלה (נגמר לגמרי) – צריך להודיע, כי אולי לא יסכימו על מין חדש.

חידושים והסברים

(1) מחלוקת רמב"ם וראב"ד האם אפשר להשתתף בשני מינים:

המגיד משנה מראה שהמחלוקת מקורה כבר בפרק א' הלכה י"א, שם הרמב"ם אומר כל הדברים מצטרפין לשיעור השיתוף. הראב"ד חולק ואומר שרק בעירוב חצרות/עירוב תחומין אפשר לצרף שני מינים, אבל בשיתוף מבואות אי אפשר.

(2) מה פירוש "שני מינים" לפי הראב"ד?

הר"ן שואל: וזה פירוש שבושי, שאינם יכולים להשתתף אלא במין אחד – איך בכלל יכול להיות שני מינים? התירוץ לפי הראב"ד: שני מינים פירושו שמחליפים את המין (היה קודם מין אחד, עכשיו עושים עם מין אחר), לא ששני המינים ביחד.

(3) למה בשני מינים וכלה צריך להודיע:

כי כבר יש "בחירות" – לא ידוע איזה מין העולם רוצה, ואולי יעשה מין שלישי שאף אחד לא רוצה. במין אחד ברור מה כולם רוצים.

הלכה: חצר שפתוחה לשני מבואות – דין רגילה בפתח אחד

הרמב"ם: חצר שפתוחה לשני מבואות – אם עשו עירוב עם שניהם בנפרד (אבל לא כל שלושם ביחד), לא יערבו עמהם – הם אוסרים על שניהם, כי לשני המבואות יש רגל (תנועה) דרך החצר.

כאשר החצר רגילה בפתח אחד – זה שרגילה בו אוסר, ושאינה רגילה בו אינו אוסר. רואים את החצר כאילו היא שייך רק למבוי שבו הוא רגיל.

פשט

"אוסר" פירושו: הוא אוסר גם על החצרות האחרות במבוי מלטלטל, כי החצר שייך גם למבוי השני שאין לו עירוב.

חידושים והסברים

(1) ערבו בני מבוי שאינה רגילה בו:

אפילו אם החצר עשה עירוב רק עם המבוי שאינה רגילה בו – הותרה מבוי האחר לעצמו ואינו צריך לערב עמו. כי לחצר היה גילוי דעת שהוא רוצה להיות חלק מהמבוי האחר, הוא לא אוסר על המבוי שבו הוא רגיל.

(2) דוחים אותו אצל מבוי שאינה רגילה בו:

כאשר החצר לא עירב כלל, והמבוי שרגילה בו עשה עירוב לעצמו (בלי החצר), ועכשיו בני מבוי שאינה רגילה בו רוצים לעשות עירוב – דוחים אותו אצל מבוי שאינה רגילה בו. אנחנו אומרים שהוא שייך למבוי האחר, כדי שהמבוי שרגילה בו (שכבר יש לו עירוב טוב) יוכל לטלטל בלי הפרעה.

הסברא: אף על פי שהחצר באמת שייך פחות למבוי שאינה רגילה בו, אבל הואיל ששניהם (החצר והמבוי שאינה רגילה בו) "לא מעורבים" – דוחים

הרי בכלל לא צריך עירובי חצרות כאשר יש שיתוף מבואות, כל העניין הוא רק מדרבנן? התירוץ: כשם שהרבנן גזרו, הם עשו את זה ברצינות, ורק פעם אחת הם מתירים לעשות את זה בדיעבד.

הלכה: מבוי שלא נשתתפו בו

הרמב"ם: מבוי שלא נשתתפו בו, אפילו אם כל החצרות עשו עירובין – אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות ככרמלית.

פשט

בלי שיתוף מבואות, אפילו עם עירובי חצרות, מותר במבוי רק לטלטל ארבע אמות – ככרמלית.

הלכה: מבוי שלא נשתתפו – חילוק בין בתים וחצרות פתוחין לתוכו הרמב"ם: מבוי שלא נשתתפו בו, אבל כל החצרות עשו עירובי חצרות – נעשה המבוי כאילו אין פתוח לו אלא בתים בלבד בלא חצרות, לפיכך אין מטלטלין בו כלל. אבל אם אנשי חצרות לא עשו עירוב – מטלטלין בו כלים ששבתו בתוכו, כחצר שלא עירבו בו.

פשט

כאשר כל החצרות יש להן עירוב, הן נעשות כבתים (כי כל חצר נעשית רשות אחת), ואז למבוי פתוחים רק "בתים" – מה שהופך את המבוי כאילו הוא מבוי שאין פתוח לו בתים וחצרות, ואסור לטלטל כלל. אבל כאשר החצרות לא עירבו, הן נשארות חצרות, והמבוי יש לו דין כחצר שלא עירבו – מותר לטלטל כלים ששבתו בתוכו.

חידושים והסברים

1) יסוד חילוק הרמב"ם:

הרמב"ם מתחיל מהכלל שמבוי צריך להיות לו בתים וחצרות פתוחין לתוכו כדי שיהיה מותר בלחי וקורה. כאשר כל החצרות יש להן עירוב, הן נעשות כבתים, ואז חסר למבוי התנאי של "חצרות פתוחין לתוכו" – הוא לא מותר בלחי וקורה, והוא מקבל דין כרמלית, שבה אסור לטלטל כלל (אפילו לא כלים ששבתו בתוכו).

2) שתי מדרגות של איסור דרבנן:

(א) **כרמלית** – דרבנן מחמיר יותר, שבו אסור לטלטל אפילו כלים ששבתו בו (רק דרך מלבוש); (ב) **מבוי בלי שיתוף** – דרבנן קל יותר, שבו חסר רק העירוב/שיתוף, ושם מותר להשתמש בכלים ששבתו בו. כאשר המבוי נחשב ככרמלית (כי הוא לא מותר בלחי וקורה), האיסור מחמיר יותר.

3) קושיה על הרמב"ם:

למה מבוי שפתוח לבתים יהיה יותר גרוע מחצר שפתוחה לבתים? חצר עם בתים היא חצר רגילה! התירוץ: **מבוי יש לו דין מיוחד** – הוא צריך בתים וחצרות, ובלי חצרות הוא לא נחשב כמבוי בכלל, אלא כשטח אחר (כרמלית).

4) חולק הראב"ד:

הראב"ד לא מסכים עם חילוק הרמב"ם, אבל הרמב"ם אומר שזה "כלל פשוט".

הלכה: גוי או צדוקי במבוי

הרמב"ם: גוי או צדוקי שהוא אוסר בחצר – דינו בבני המבוי כדינו בבני החצר. צריך לשכור מהגוי, ובצדוקי צריך ביטול רשות. מבוי גוי וישראל אחד – אין צריך לשתף.

חידושים והסברים

1) "ישראל אחד" אינו פירושו ממש יהודי אחד:

כשם שלמדנו בחצר, "אחד" פירושו משפחה/בית אחד – כאשר רבנים מסובים על שולחן אחד, זה דין אחד. משפחה יהודית אחת עם גוי אחד –

הרמב"ם: וכבר אמרו שכל אדם עם אנשי ביתו הסמוכים על שולחנו כאיש אחד השיבי.

פשט

כל משק בית נחשב כיחידה אחת – לא כל נפש בנפרד צריך להיות חלק מהעירוב/שיתוף.

חידוש

הדין חל הן לעירובי חצרות והן לשיתופי מבואות. אפילו כאשר יותר ממשפחה אחת גרה בבית אחד, אם הם סמוכים על שולחן אחד, מחשיבים אותם כאחד.

הלכה: שכח אחד מן החצרות ולא עירב – אבל יש שיתוף מבואות

הרמב"ם: מבוי שערבו כל חצרות שבו כל חצר בפני עצמו, ואחר כך נשתתפו כולם במבוי, שכח אחד מן החצרות ולא עירב עם בני חצירו – לא הפסיד כלום, שהרי כולם נשתתפו, ועל השיתוף סומכים. דלא צריכי לעירובי חצרות עם השיתוף אלא לשכח את התינוקות.

פשט

כאשר כל החצרות השתתפו במבוי, ואחד שכח לעשות עירובי חצרות – אין נזק. ההיתר העיקרי בא משיתוף מבואות. עירובי חצרות הוא רק גזירה נוספת כדי שילדים יראו שעושים עירוב.

חידושים והסברים

1) מטרת עירובי חצרות כאשר יש כבר שיתוף:

כל מטרת עירובי חצרות כאשר יש כבר שיתוף מבואות היא **שלא לשכח את התינוקות** – שהילדים יראו שמניחים פת, כדי שלא יטעו לחשוב שמותר לטלטל בכל מקום. אבל ההיתר העיקרי הוא השיתוף.

2) להיפך – שכח שיתוף מבואות:

אם אחד שכח שיתוף מבואות (אבל כן עשה עירובי חצרות) – **אסור במבוי**. אבל מותרים בני כל חצר לטלטל בחצרה, כי שאין מבוי לחצרות אלא כחצר לבתים.

הלכה: שיתפו במבוי ושכחו כולם לערב בחצרות

הרמב"ם: שיתפו במבוי ושכחו כולם לערב בחצרות – אם הם אין מקפיד בפרוסות (הם נותנים לאחרים לאכול מלחמם), סומך על השיתוף בשבת הראשונה. ואימתי אמרו דבר זה? אלא בדוחק.

פשט

כאשר כולם שכחו עירובי חצרות, אפשר לסמוך על כך שאנשים אינם מקפידים על לחמם (כמעין שותפות בפת), אבל רק בשבת הראשונה, ורק בדוחק.

חידושים והסברים

1) המנגנון:

כיון שאנשים נותנים לאחרים לאכול מלחמם, יש כאילו שותפות בפת – שיכולה לשמש כמעין עירובי חצרות.

2) שתי מגבלות:

(א) **רק שבת ראשונה** – כי אם שוכחים פעמיים ברציפות, משהו לא בסדר, צריך כבר להתחיל לזכור; (ב) **רק בדוחק** – זה לא לכתחילה.

3) קשר ל"אין מקפיד בפרוסות":

עירובי חצרות הוא עם פת דווקא, בעוד שיתוף מבואות יכול להיות עם מאכלים אחרים. לכן ה"אין מקפיד בפרוסות" רלוונטי דווקא לעירובי חצרות שצריך פת.

4) למה כל כך מחמיר?

אין מערבין את כולה, אלא מניחין ממנה מקום אחד, אפילו בית אחד וחצר אחד, ומשתתפין השאר.

פשט

עיר השייכת ליחיד אחד, אפילו היא נעשתה אחר כך מקום של רבים – מותר לעשות שיתוף מדינה אחד. גם עיר של רבים עם רק פתח אחד – שיתוף אחד מספיק. אבל עיר של רבים עם שני פתחים שנכנסים מאחד ויוצאים מהשני – חייבים להשאיר "שיוור" (לפחות בית אחד וחצר אחת) שאינו חלק מהעירוב.

חידושים והסברים

(1) טעם השיוור – משום היכרא:

השיוור נחוץ כדי שאנשים ידעו שיש עירוב. במדינה עם שני פתחים, שבה רבים בוקעים בו, זה נראה כרשות הרבים. אנשים לא רואים את שיתוף המבוי ישירות. בכך שבית אחד נשאר מחוץ לעירוב – ואסור לטלטל אליו – זה נעשה היכר שיש עירוב, ולא יבואו לחשוב שמותר גם לטלטל ברשות הרבים.

(2) החשש:

בלי השיוור אדם היה רואה שמטלטלים במדינה והיה חושב שמותר גם לטלטל ברשות הרבים, כי המדינה עם שני פתחים נראית כרשות הרבים (רבים בוקעים בו).

(3) למה בפתח אחד אין צריך שיוור:

כאשר יש רק פתח אחד, זה לא נראה כרשות הרבים, כי אי אפשר להיכנס מצד אחד ולצאת מהשני. לכן אין את החשש.

(4) דין השיוור:

האנשים שנשארים בשיוור יכולים לעשות שיתוף משלהם ביניהם (אם היו הנשארים רבים), אבל הם לא יכולים להיות חלק מעירוב העיר הגדול.

[דיגרסיה: האם נוהגים היום בשיוור] אחרונים מאוחרים אומרים שלמעשה אין עיר שאפשר לעשות בה עירוב בדרך זו, והעולם בכלל לא יודע על עירוב חצרות.

הלכה: דין סולם שבחומה

הרמב"ם: מדינה של רבים שיש לה פתח אחד וסולם במקום אחד – מערבין את כולה ואינו צריך שיוור.

פשט

סולם (סולם) בחומה לא נחשב כפתח, לכן זה נשאר כמדינה עם פתח אחד, ואין צריך שיוור.

חידוש

מוזכר ההבדל בין סולם שבחומה (שאינו חשוב כפתח) לבין תל המתלקט עשר (שכן חשוב כפתח), אבל ההבדל לא מפורט.

הלכה: אילו בתים אפשר להשתמש בהם לשיוור

הרמב"ם: בתים שמניחין – אפילו אם יש אחד סמוך לעיר אלא אחוריו לעיר ופניו לחוץ – אפשר להשתמש בו לשיוור.

פשט

אפילו בית שדלתו אינה לצד העיר, אלא לחוץ, אפשר להשתמש בו כשיוור.

חידוש

זה מוכיח שהעיקר של שיוור אינו שיהיה הפרדה מעשית, אלא רק היכר – שאנשים ידעו שיש עירוב. אפילו בית שלא היו יכולים להשתמש בעירוב (כי פתחו אינו פתוח לעיר), מספיק לשיוור.

הלכה: מזכה שיתוף על בני המדינה

דירת הגוי היא כבהמה, ואין צריך עירוב.

(2) עירוב לא עוזר לגבי גוי:

אפילו אם כל היהודים יש להם עירוב ביחד, הם לא נעשים "אחד" לגבי הגוי, כי הגוי לא רוצה שיהפכו עמו לרשות אחת. רק משפחה ממש (לא דרך עירוב) נחשבת כיחיד.

הלכה: גוי שיש לו פתח לבקעה

הרמב"ם: גוי שגר במבוי, אם יש לו בחצרו פתח אחר לבקעה – אינו אוסר על בני המבוי, אפילו הוא פתח קטן ד' על ד', ואפילו שמוציא גמלים וקרונות דרך פתח של מבוי – אין אוסר עליהם, שאין דעתו אלא על פתחו המיוחד לו שיוצא לבקעה.

חידוש חשוב – הבדל בין גוי ליהודי

ביהודי רואים אם הפתח לבקעה מותר בטלטול בשבת – זה קובע לאיזו רשות הוא שייך. אבל בגוי אין מגבלות של שבת – הוא יכול לטלטל לאן שהוא רוצה. לכן רואים בגוי סברא פסיכולוגית: איזו דלת "מיוחדת לו" – הדלת הפרטית שלו. אפילו אם הדלת למבוי הרבה יותר נוחה וגדולה (הוא מעביר דרכה גמלים וקרונות!), אבל הדלת הקטנה לבקעה היא רק שלו – אומרים ששם העיקר שלו, כי הוא מרגיש שזה הדבר שלו.

אבל: אם הפתח מוביל לכרמלית/סימטא (לא בקעה), אז אין סומך עליו – הגוי לא סומך על דלת כזו שמובילה למקום צפוף, והוא משתמש בפתח המבוי, ואוסר עליהם עד שישכרו ממנו.

הלכה: מבוי שצדו אחד גוים וצדו אחד ישראלים – עירוב דרך חלונות

הרמב"ם: כאשר צד אחד של מבוי גרים גויים וצד אחד יהודים, והיו חלונות פתוחות מחצר לחצר של ישראל, וערבו כולם דרך חלונות – אפילו שנעשו כאנשי בית אחד ומותרים להוציא זה לזה דרך חלונות – הרי הן אסורים להשתמש במבוי דרך פתחיהם עד שישכרו מן הגוים, שאין רבים נאסרים כיחיד במקום גוי.

פשט

היינו חושבים שכאשר כל החצרות היהודיות עירבו דרך חלונות ונעשו כרשות אחת, הם יחשבו כ"יחיד" כנגד הגוי (ואז לא היינו צריכים שכירות). אבל לא – עירוב לא הופך אותם לממש משפחה אחת.

חידוש

רק משפחה ממש (לא מחוברת דרך עירוב) נחשבת כיחיד. לכן עדיין צריך לשכור מהגוי. העירוב דרך חלונות עוזר רק לטלטול ביניהם דרך החלונות, אבל לא למבוי עצמו.

הלכה: שיתוף מדינה – כיצד משתתפין במדינה

הרמב"ם: עיר המוקפת דלתות (רשות היחיד מדאורייתא) צריכה שיתוף. כל חצר וחצר מערבין לעצמן – אפילו בכל המדינה, כל חצר צריכה לעשות עירוב, שלא תשכח תורת עירוב חצרות. ומלבד זאת – משתתפין כל אנשי המדינה כדין משתתפין במבוי.

פשט

מדינה (עיר עם דלתות) צריכה גם שיתוף, דומה למבוי. כל חצר עושה גם עירובי חצרות כדי שלא לשכוח.

הלכה: מדינה קנויה ליחיד לעומת של רבים; דין שני פתחים

הרמב"ם: אם היתה מדינה קנויה ליחיד, אפילו נעשית של רבים – משתתפין כולן בשיתוף אחד. וכן אם היתה של רבים אבל יש לה פתח אחד – משתתפין כולן בשיתוף אחד. אבל אם היתה של רבים ויש לה שני פתחים שהן נכנסים בזה ויוצאים בזה, אפילו נעשית של יחיד –

הרמב"ם: המזכה שיתוף על בני המדינה – אין צורך להודיעם.

פשט

כאשר אחד מזכה שיתוף לכל בני המדינה, אין צריך להודיע להם, כי זו זכות עבורם.

חידוש

זה מתאים לכלל "זכין לאדם שלא בפניו" – כיון שהשיתוף הוא זכות (מותר לטלטל), אין צריך את הסכמתם.

הלכה: מי ששכח ולא נשתתף / הלך למדינה אחרת

הרמב"ם: דין מי ששכח ולא נשתתף מבני המדינה, או מי שהלך לישובות במדינה אחרת – דין אחד להם.

פשט

כל הדינים שלמדנו קודם (ביטול רשות, כפייה, וכו') חלים גם בשיתופי מבואות במדינה.

הלכה: אין מערבין מדינה לחצאין

הרמב"ם: מדינה שיש בה כמה מבואות, חוץ ממבוי אחד – אוסר על כולם. לפיכך אין מערבין מדינה לחצאין, אלא או כולם או מבוי מבוי. יבנו כל מבוי מצבה על פתחו אם לא רצו לערב כדי שלא יאסרו שאר המבואות.

פשט

אי אפשר לעשות עירוב על חצי עיר. או כל המבואות עושים ביחד, או כל מבוי עושה לעצמו. אם מבוי אחד לא רוצה להשתתף, הוא אוסר על כל העיר. העצה היא שהמבוי שלא רוצה יבנה מצבה (אבן/מחסום) ליד פתחו, כדי שיפריד את עצמו ולא יאסור על האחרים.

חידושים והסברים

(1) הלכה מעשית לרב של עיר:

כאשר רב העיר רוצה לעשות עירוב, יש רק שתי אפשרויות: או כלום (כל מבוי לעצמו), או הכל ביחד. חצי עיר לא אפשרי.

(2) המצבה כעצה:

המבוי שלא רוצה להשתתף יש לו עצה – הוא בונה מצבה (אבן או מחסום) ליד פתחו, ש

מפרידה אותו משאר המדינה. בכך הוא לא נעשה חלק מהמדינה ולא אוסר.

(3) מה פירוש "מצבה":

מצבה פירושה פשוט אבן שמעמידים (לשון נצבה), כמו אצל יעקב אבינו: "אבן אשר שמתו מצבה". המשמעות המקורית של "מצבה" היא פשוט אבן שמעמידים – "היכר", סימן. לא מצבה במובן של אבן קבר. זה מחסום/סימן פיזי שמראה שהמבוי מופרד.

סיום הלכות עירובי חצירות

בזה מסתיימים פרק ה' ועמו הלכות עירובי חצירות בכלל (כולל שיתופי מבואות ושיתוף מדינה). שלושת הפרקים האחרונים (פרקים ו'-ח') הם כבר הלכות עירוב תחומין.

תמלול מלא

רמב"ם הלכות עירובין פרק ה' – שיתופי מבואות: שותפים במאכל לענין סחורה

הקדמה: מעירובי חצרות לשיתופי מבואות

שנה טובה, אנחנו לומדים את הרמב"ם הקדוש הלכות עירובין פרק ה'.

אנחנו לומדים כאן את הנושא של... כבר סיימנו את הנושא של עירוב חצרות, ולמדנו שלושה סוגים של דברים: מהקטן יותר, כשאנשים גרים יחד בחצר ואסור לטלטל מהבית לחצר, ואחר כך הגדול יותר של חצרות שאסור לטלטל למבוי גם כן אלא עם שיתוף, ואחר כך עיר שלמה שבאופן שיותר לטלטל בעיר, שזה ד' אמות ברשות הרבים, צריך גם כן להיות פת שבני העיר יהיו ביחד.

למדנו כבר על עירוב חצרות, עכשיו נלמד על השניים הבאים, איך המבואות נעשים ביחד. טכנית, יש איזה חילוק, צריך לראות, אבל טכנית יש רק שני שמות. זה נקרא עירוב חצרות, כלומר עושים בחצר, ושיתופי מבואות כלומר עושים במבוי. מה שעושים בעיר אין לו שם נוסף. יש כן הלכות נוספות מסוימות. וצריך להבין יותר טוב, כי לכאורה כל שלושת הדברים, או שני הדברים, הם בדיוק אותו דבר, רק ברמה אחרת. אותו דבר.

חילוק בין עירוב חצרות ושיתוף מבואות

ומכל מקום, יש חילוקים מסוימים. כלומר, חילוק אחד ברור למדנו כבר בפרק א', שעירוב חצרות צריך פת, אבל כן, להיפך, שיתוף מבואות מספיק כל סוג של מאכל. זו קולא. זה מעניין, כלומר, שיתוף מבואות, זה כולל יותר אנשים, אבל קל יותר, זה נעשה יותר קל. יכול להיות שהיה קשה מאוד, כי צריך להיות כל כך הרבה פת, צריך להיות לכל אחד כזית עד כמה דוירים. עד שמונה עשר. שמונה עשר יכול להיות. שלוש או שתי סעודות. כן, אני מבין, אני רק אומר שזה מעניין, שהיית חושב שצריך להיות יותר קשה, אבל קל יותר לעשות שיתוף מבואות.

וכאן נלמד עוד הרבה הלכות, כלומר, קודם הלכות מסוימות איך יכולים להיות לנו עירוב אפילו בלי עירוב, שדומה למה שלמדנו קודם, אם גרים ביחד, נראה על זה. זה כתוב כאן כי חצר צריך דווקא פת, אז פחות שייך כל הדברים האלה. או שזה לא מדבר על פת, זה בטוח, זה לא עובד על עירובי חצרות, אלא על שיתופי מבואות. אבל העניין הוא שיש הרבה הלכות אחרות, כל ההלכות שלמדנו קודם, כמעט כל הלכה שיש בעירובי חצרות צריך לראות איך זה בשיתופי מבואות. זה כמעט, מניחים באופן כללי שכל ההלכות הן בדיוק אותו דבר, איך אפשר לחבר שני מבואות, או חצר אחת עם, כתוב כל מיני דברים כאלה, לכאורה דומה אבל לא בדיוק אותו דבר, אז צריך ללמוד בפנים את הלכות שיתופי מבואות.

ולומדים כאן גם שצריך את שניהם, שאפילו כשיש מבוי צריך גם החצר לעשות בנפרד, אפילו אם המבוי עושה צריך החצר לעשות בנפרד. כבר למדנו פעם אחת על זה, נכון? כבר למדנו שצריך בשעת עירוב מתחילה, צריך להביא פת לכל חצר לכתחילה, נראה כאן בפרק של דוד, לכתחילה צריך להיות פת, צריך להיות עירובי חצרות תמיד. אבל בסדר, בואו נתחיל ללמוד, נראה.

הלכה א': אנשי מבוי שעירבו עימהן שותף במאכל אחד לענין סחורה

לשון הרמב"ם

אומר הרמב"ם, **אנשי מבוי, שעירבו עימהן שותף במאכל אחד לענין סחורה. כגון שקנו יין בשותפות ושמן ודבש וכיוצא בהן – אין צריך שותף אחר, ולסמוך על השותפות של סחורה.**

פשט: שותפות במאכל פוטרת משיתוף נוסף

למדנו קודם הלכה בעירובי חצרות שהדרך הפורמלית להשתתף על אוכל או על פת היא רק חשובה כשאינם באמת משפחה אחת, אבל אדם שגר עם ילדיו לא צריך. אבל ראינו חידוש של הלכה, שזה לא רק אדם עם משפחתו, אלא גם חברים קרובים ממש שסמוכים על שולחן אחד, הם אוכלים ממש ביחד,

לקחת מהשני, אבל זה מונח בכלים שונים, אז הם מחולקים, אפילו אם יש להם איזה סוג של שותפות. זה צריך להיות ממש שותפות שניכרת, אותו מין ואותו כלי, והכל שייך לזה.

אבל אם היו אלו משותפים בזה ביין ואלו באחר בשמן, אה, כלומר, במבוי גרים שמונה אנשים, נניח. אם כל שמונה שותפים וכל שמונה יכולים לאכול את אותו יין למשל, טוב. אבל אם ארבעה שותפים ביחד ביניהם ביין, וארבעה שותפים ביחד ביניהם בשמן, טוב, כלומר, אני, נניח יש כאן שלושה אנשים, מה שעושה את החיים קלים יותר, שלוש חצרות, סתם כי אני רוצה לתרגם. לנו יש עסקים שונים, אנחנו קונים ביחד יין ושמן, אבל אין לי עסק עם כולם, לא כל החצרות, כל האנשים יש להם שותפות עם כולם. יש לי שותפות עם יענקל קונים ביחד יין, עם בערל קונים ביחד שמן. בסך הכל, אני שותף עם שניהם, אבל לא כולם שותפים עם כולם באותו דבר.

אז בסך הכל יין, אנחנו כן כולנו שותפים ביין, אבל כי **בשני כלים**, הם צריכים כן לעשות שותפות לענין שבת. הם צריכים לעשות נוסף... דבר מיוחד לכבוד שבת.

הלכה ב': ביקש מחבירו ולא נתנו לו – בטל השותפות לשון הרמב"ם

עכשיו נראה דרך איך אפשר לבנות את השותפות. חשבו שהם שותפים, אבל מתברר שהם שותפים אבל חסר משהו. מה פירוש שהם שותפים? פירושו שכסף שילמו ביחד, כשעושים רווח מזה יצטרכו להתחשבן, אבל חסר משהו. אני לוקח מקרה, **שביקש מחבירו יין ושמן קודם השבת**, הוא שותף ביין או בשמן, אבל כשהגיע למעשה, על הנייר והעט הם שותפים טובים, אבל כשהגיע למעשה הוא רצה לקחת, **ולא נתנו לו, בטל השותפות**, אפילו הם נשארים עדיין שותפים במסחר, אבל לענין שבת בטל השותפות. **שהרי גילה דעתו שאינם כשותפים שאינם מקפידין זה על זה**, כי בזה שלא נתן לו לקחת הוא גילה דעת שהם לא שותפים מלאים שאינם מקפידין זה על זה.

חידוש: שני סוגים של שותפות

אני מתכוון שהם שותפים מלאים הלכתית, כלומר במסחר הם שותף טוב, אבל יש רמה של שותפות שנקראת שותפים שאינם מקפידין זה על זה, ויש רמה אחרת או סוג אחר, אני לא יודע אם זו רמה, סוג אחר של שותפות שנקראת שותפים שאינם מקפידין זה על זה. כלומר, מקפידין פירושו פשוט הוא סומך עליו, הוא יכול לקחת קצת לשימוש שלו וכדומה, או כמו שאתה אומר כל אחד לוקח, זה שווה בסך הכל. אבל אם הוא אומר לו, אתה רוצה לקחת? רשום בדיוק כמה לקחת, ונתחשבן בדיוק, זה שותפים המקפידין זה על זה. יכולים לקחת, אבל הם צריכים להתחשבן בדיוק כמה בקבוקי יין הוא לקח מהחנות, מה שזה לא יהיה. זה שותפין שאינם מקפידין זה על זה. ולפי השיחה שלנו זה לא נקרא שותפות, שזה אומר שיש להם כולם מאכל אחד.

שאלה על הגדר של "אינם מקפידין"

אני לא בטוח, כן, ככה זה? שאינם מקפידין זה על זה פירושו אתה יכול לקחת אבל אתה צריך לרשום, או יכול להיות שאינם מקפידין זה על זה פירושו אתה לא יכול לקחת, אנחנו הולכים רק לתת.

הלכה א' (המשך) – שותפים המקפידים זה על זה

אני מתכוון שהם שותפים מלאים הלכתית, כלומר, במסחר יש שותפות. אבל יש רמה של שותפות שנקראת שותפים המקפידים זה על זה, ויש רמה אחרת, או סוג אחר - לא דווקא רמה - סוג אחר של שותפות שנקראת שותפים שאינם מקפידים זה על זה.

מקפיד פירושו פשוט שהוא סומך עליו, הוא יכול לקחת קצת לשימוש שלו וכן הלאה, כמו שזה שכל אחד לוקח, זה שווה, זה חילוק. אבל אם הם אומרים לו, "אתה רוצה לקחת? רשום בדיוק כמה לקחת, ונתחשבן בדיוק", זה שותפים המקפידים זה על זה. כלומר, הם יכולים לקחת, אבל הם צריכים להתחשבן בדיוק כמה בקבוקי יין הוא לקח מהחנות, או מה שזה לא יהיה. זה שותפים שאינם מקפידים זה על זה.

הם חברים קרובים, אנשים שאוכלים על שולחן אחד לא צריכים עירובי חצרות כי הם באמת אחד.

אומר הוא, לגבי מבוי יוצא הלכה דומה מאוד. מבוי צריך להשתתף עם אוכל ביחד, אבל אם הם כבר משותפים עם אוכל מטבעם, הם חולקים אוכל, וההלכה הבאה תספר באיזה אופן למה בני מבוי יהיו משותפים באוכל, אבל אם הם משותפים באוכל, זה מספיק לשותפות, לא צריך לעשות נוסף פורמלי... אני לא בטוח שזה אומר שלא צריך.

חידוש: ההלכה במבוי שונה מבחצר

זה מה שהגמרא אומרת זה קצת מאוד מעניין ומאוד שונה, כי בחצר, כלומר האופן שנקרא בית אחד, לא צריך עירוב. כלומר, עושים עירוב כדי שיוכלו, אם הולכים לשכך, יוכלו להוציא אחד. כאן ההלכה נראית ש... כן, אבל זה נעשה... הם סומכים עליו לענין עירוב. אני לא יודע אם זה דומה. זה נשמע שיכול להיות שזה כן דומה, אבל זה נשמע שזה גדר אחר. זה שונה. זה העירוב. כלומר, זה כן, צריך עירוב. לא אומרים שהם בית אחד, שבת אחד לא צריך עירוב. אבל זה כבר מספיק, אפשר לצאת את העירוב עם זה. ויכול להיות שאפשר ממש לצאת כי מבוי קל יותר, לא צריך עירוב כל כך חזק כמו פת, כמו חצר. אז זה מספיק עירוב למבוי. אולי לחצר זה לא היה מספיק כי זה לא פת.

אהה, מעניין. הסתכלתי על זה יותר כמו שזו גרסת המבוי של סומך על שולחן אחד. אבל יש חילוקים, ויש חילוק להלכה, צריך לחשוב. בסדר, טוב מאוד.

ביאור: שותפות לענין סחורה

אנשי מבוי, שעירבו עימיהן שותף במאכל אחד לענין סחורה. היה להם מסחר, היה להם שותפות, שותפות חכמה, שבמקום שכל פעם למישהו חסר מלח או סוכר יצטרך לרוץ למכולת, הם הסכימו שהם חולקים. דברים מסוימים חולקים, לא בגלל שהם כמו משפחה אחת שאוכלת ביחד ארוחת ערב, אלא כמו שהוא אומר "לענין סחורה", היה יותר מעשי עבורם לקנות ביחד את הדבר המסוים. **כגון שקנו יין בשותפות ושמן ודבש וכיוצא בהן.** הם קנו ביחד יין או שמן או דבש, לא היו צריכים לקנות בנפרד, וכל אחד יכול היה ללכת לקחת משם. לא אמרו שכל אחד משלם לתוך קופה, אלא כל אחד יכול לקחת משם.

אז המעשה שאתה מספר עכשיו הוא יותר מסחורה. בפשטות סחורה פירושו שיש להם חנות לאיזה סיבה או, שבה הם מוכרים. זו לא חנות, הם מוכרים הלאה את היין דבש ושמן. אבל כמו שאנחנו רואים הלאה, בדרך כלל שותפים שהם גרים ביחד אכילה, לא מפריע להם אם אחד מהשני לוקח קצת, אבל זה לא נעשה לכתחילה בשביל זה. כמו שראינו, אם הוא לא נתן, הוא מביא מלמטה שאם זה מקרה כזה שאמרת שקונים ביחד, אז בטוח, אז זה ממש ענין של סומכין על שולחן אחד. אבל סחורה פירושו אפילו, בטוח שיש אפילו, הם קנו את הסחורה, אבל יש ביניהם איזה מין עסקה שאפשר להתחשבן, אפשר, אם מישהו רוצה לקחת לעצמו, הוא יכול להתחשבן, אבל הם חשבו, לא צריך אפילו להתחשבן, כי זו שותפות, אף אחד לא מקפיד על זה. כך הוא הולך לומר. יודע, סומכים עליהם שהוא לא יקח את כל העולם, זו שותפות, זה מונח לפניך עד שתיתקח אותו.

טוב, **אין צריך שותף אחר, ולסמוך אפשר לסמוך על השותפות של סחורה,** על השותפות של סחורה שהם כבר שותפים.

נכון, זה מאוד מעניין, הוא מכניס את אותה לשון שותפות, כלומר, שותף לזה, במבואות זה לא ממש עירוב, הם לא מתערבים, אבל הם נעשים שותפים. הם כבר שותפים, הם שותפים באותו שק קמח, מה שזה לא יהיה שהם מוכרים שם, יין ושמן ודבש. כן.

תנאי: מין אחד ובכלי אחד

אומר הוא אבל, זה רק כשהכללים, **והוא שיהא מין שהן שותפין בו מין אחד,** הם שותפים במין אחד, כלומר, לא שאחד קונה דבר אחד ואחד קונה את הדבר השני, וכל אחד יכול לקחת מהדבר של האדם השני. כן כן. או שזה אותו דבר, **ובכלי אחד,** זה מונח במקום אחד. לא שאפילו אם אחד יכול

נפקא מינה לענין שבת

לענין שבת זה לא נקרא שותפות שאומר שיש להם כולם מאכל אחד. אני לא בטוח, כן, ככה זה, שמקפידים זה על זה פירושו אתה יכול לקחת אבל אתה צריך לרשום, או יכול להיות מקפידים זה על זה פירושו אתה לא יכול לקחת, אתה רק נכנס לקנות ואתה לא משתמש בזה בכלל. כך אני זוכר, אני פעם... זה יכול להיות, יכול להיות שזו לא דווקא ההלכה, אני רק אומר ש"אינם מקפידים" פירושו בטוח שבוודאי הם לא יכולים לקחת את הכל, אבל זה אומר שהם סומכים שלוקחים כל אחד לפי ערכו, לפי ערך השותפות, ולא מחשבים. "מקפידים" פירושו שלא מחשבים כל... אדם רגיל יש לו שותפות עם אחיו על אני לא יודע מה, הוא מוכר לפלפל, הוא לא סופר איתו כמה חתיכות לפלפל ההוא השתמש לצורך שלו, זה בכל זאת חלק מהעסק. זה פירושו מקפיד זה על זה. כך אני זוכר ממקומות אחרים שזה פירושו מקפידים זה על זה.

אבל הנקודה היא, נראה שלענין שבת זה צריך להיות אינם מקפידים, כי זה צריך להיות פת אחת. זו לא שותפות כסף, שותפות כסף לא עוזרת לענין שבת, צריך להיות...

שני פירושים אפשריים

אם כך, זה יכול להיות שני הדברים. זה יכול להיות מקפידים זה על זה כמו שאתה אומר, או יכול להיות שזה אומר שהם שותפים באמת, אבל הם לא לוקחים משם אוכל, הם לא שותפים שגם בחיי היום יום שלהם לוקחים משם. יש להם ביחד חנות, לאנשים יש ביחד חנות, הם לא אוכלים אחד מהשני. זה לא נקרא שותפות לענין שבת. אבל אני אומר לך, יש חנות שמניחים קצת... אבל לא יותר מדי, קצת כל אחד יכול לקחת, הוא רוצה להיות. אם הוא לא נותן, אז זה נגמר. כן.

הלכה ב – בני מבוי שאחד לא רוצה להשתתף

נמשך הלאה. לגבי בני מבוי... הלכה, הלכה, אין לזה קשר לקודם. הולכים. זה מעניין מה בא זה כאן סתם עוד הלכה. הלכה כזו על, מה קורה כשיש קבוצת אנשים במבוי, ואחד מהם, בדרך כלל הוא חלק מזה, מהעירוב, מהשיתוף מבואות, הוא גם זורק קצת מהאוכל שלו. אבל השבוע הוא במצב רוח רע, "אני לא רגיל לתרום למבוי שלי, ולא נשתתף", הוא לא רוצה להשתתף.

אז מאחר שהוא כבר גילה דעת שהוא חלק מזה, ובדרך כלל הוא חלק מזה, ההלכה היא שבני מבוי נכנסים לתוך ביתו, ונוטלין ממנו שיתוף בעל כרחו, הם יכולים להיכנס לביתו, ונוטלין ממנו שיתוף בעל כרחו, הם יכולים לקחת את השיתוף בעל כרחו, הם יכולים לקחת ממנו חתיכת אוכל להיות שיתוף בעל כרחו.

פשט: כופין על מידת סדום

מה הפשט? לוקחים ממנו את האוכל שלו, הוא לא רוצה. לוקחים את האוכל שלו. כי זה סוג של כופין אותו, כי יודעים שבדרך כלל הוא רוצה. כך זה נראה. הוא אומר שיש ענין כזה של כופין על מידת סדום. זה לא נוגע לו חתיכת האוכל הקטנה שלוקחים ממנו, והוא הולך ליהנות שהוא יהיה מותר לטלטל איתם. אבל הוא, השבוע, בכל זאת לא מחזיק בלצאת מהבית שלו, הוא כל כך רע. זו מידת סדום, שזה "זה נהנה וזה נהנה", או "זה נהנה וזה לא חסר", אתה לא הולך להפסיד. השבת הוא לא רוצה לטלטל, אז השבת הוא לא נותן את החתיכה הקטנה לצלחת המשותפת. זו מידת סדום כזו, ועל מידת סדום אפשר לחייב.

שתי רמות של כפייה

כן, רב חילק את זה איכשהו, לא הבנתי מה הוא אומר בדיוק. אין הלכה כזו למשל בחצר. למה יש את הדין דווקא במבוי? אני לא יודע. בואו נראה הלאה. אולי זה גם יש, אגב, אני לא יודע. אולי הלאה לחצר צריך להיות פת, זה לא הולך ככה.

ואיכא נמי דלא בעי, אחד רוצה להשתתף כלל במבוי, אחד מהמבוי שאף פעם הוא לא רוצה להשתתף, אי אפשר להיכנס לביתו ולקחת ממנו, אבל

כופין אותו להשתתף עמהם, כן, אפשר לשים עליו לחץ, אפשר לכפות אותו להשתתף עמהם.

תרגום לעברית

נראה, כך אומר המגיד משנה אולי, נראה שיש שתי רמות. יש אחד שהוא רגיל, אין צריך לכפות אותו, נכנסים לביתו ולוקחים חבילה, מה שיהיה, פחות מחבילה, כי הוא שותף. אחד שהוא אומר "אני לא רוצה בכלל", לא שהוא רגיל, הוא לא רוצה בכלל, כופים אותו. מה זה אומר כופים אותו? אולי בית דין כופים אותו? מה זה אומר רמה אחרת של כפייה? הפשט הוא שעדיין אי אפשר להיכנס לביתו, צריך קודם לכפות אותו. זה אומר כופין אותו בבית דין עד שיאמר רוצה אני, כי צריך שהוא יסכים.

קושיא: למה לא לזכות?

זה מעניין, כי הרי יש דרך קלה יותר של זיכוי אצל שניהם. הוא מדבר כל הזמן לא על זיכוי. למה לא אומרים לזכות? אבל למה בעצם? הוא אומר אולי הראב"ד. הראב"ד אומר... מה אומר הראב"ד? צריך להיות נחת רוח דמבטל. הוא אומר, כופין אותו, על ידי שמזכים, כאילו לא מתחשבים בו, הוא לא רוצה שהמבוי יהיה שלו, עירוב, כי זה נגד העירוב. כופין אותו, כן מזכים אותו, וזה לא נראה כאילו זו זכות עבורו. לא, אבל זה לא נראה כך. הלשון "כופין אותו" נראה כמו... אפשר לומר שלזכות אפשר בוודאי, אבל צריך לקחת ממנו, כך סתם הוא לא מתיימש מהשאלה.

כן, לא ברור. לא יודע. זה לא נוגע לכל האנשים שמתווכחים עם העירוב, אבל בכל מקרה... כן.

הלכה ג – לזכות מאוצר

הלאה, כאן כתוב כן, הזכייה. עכשיו נלמד שאפשר לזכות. סעיף ג', כן? "אחד מבני המבוי שיש לו אוצר של יין ושמן וקציר, הרי זה מזכה ממנו מעט לכל בני המבוי להשתתף בו, ומערב בו עליהם". אם לאחד יש הרבה מדבר מסוים, הוא יכול לזכות קצת לכל אחד מבני המבוי, שיהיו עמו שותפים, ובוזה הוא עושה עירוב.

חידוש: אף על פי שלא הפרישו ולא יחדו

הוא אומר את החידוש כאן, "אף על פי שלא הפרישו ולא יחדו". זה בטוח שאפשר, כבר נאמר הדין של זיכוי, שבאמת לוקחים בצלחת ומזכים לאנשים. כאן החידוש, שאפילו הוא לא ממש שם את זה בכלל מיוחד, ממש הפריש, זה נשאר באוצרו, אבל הוא נתן רשות שכל אחד יכול... האוצר שייך לכולם, לא כל האוצר, חלק מהאוצר, "מעט לכל בני המבוי". מספיק, אבל זה בלי שיעור. אפילו אם השיעור היה מה שמערב בו אוצר, הרי זה מערב בו אוצר, זה אומר שותף.

מעניין. אז הלאה, מיד נראה שאפשר לזכות, עוד הלכות על זיכוי.

קושיא: מה כוח הזכייה?

אבל שואלים קושיא טובה, מה כוח מה שאפשר לזכות? אולי הוא לא רוצה לזכות. אבל אז יש... כן, אלא גופא, אפשר אפילו לקחת ממנו כסף. נניח, אין כאן אחד שיש לו אוכל עודף והוא רוצה לתת לכולם. אפשר ללכת לקחת ממנו, כי זה... כלומר, נקרא עדיין, "יש עניינים, יש עניינים". כי הקצת שהוא צריך לתת, זה לא דבר מרובה, זה לא אומר, זה לא שיעור שייקרא גניבה או פסל דעתיה. והוא ייהנה מזה שהוא יוכל לטלטל במבוי.

חידוש: למה מדברים דווקא על אוצר?

מצד שני, רואים כאן ברור שהדין של זכייה הוא משום שפיר, כשקורה בדיוק שלאחד יש הרבה. זה לא אחד חי ב... למדנו שאז אומרים שאין צריך להפריש בכלל, מספיק שזה נשאר ב"הרי הוא מערבו באוצר". למה שמים את זה ממש בכלל ומזכים, הרי פשוט שאפשר, או כמו שכבר נאמר קודם. אין הבדל. אני אומר אבל למה כתוב כאן המעשה? כי הוא רוצה כאן לומר את החידוש שאפילו כשזה מעורב באוצר זה נחשב כאילו הוא הפריש הכל שיתוף.

יש עוד דבר, אפילו בשלא הפרישו, זו עוד הלכה. סתם יש קושיא, אתה צודק, יש קושיא בגמרא אם מותר לזכות עם אוצר. אבל הייתי חושב משהו

עם זה. אפשר אולי עם שניהם ביחד, אבל יש שלא עושים עם שניהם ביחד. עושים רק עם אחד, ומכיוון שראינו איך עושים הכל ביחד.

דובר 2:

אז אני לא זוכר שבית בחצר לא שייך. כי בית בחצר, חוץ, יש את הדעות שלמדנו. אז אני מניח, כן. אבל אז לא שייך לבחור.

דובר 1:

אבל בחצר בין שני מבואות שייך שאפשר לתת לו בחירה. או זה או זה, אני צריך לדעת מה אתה רוצה.

לשון הרמב"ם: חצר שיש לה שני פתחים לשתי מבואות

דובר 1:

אוקיי, **חצר שיש לה שני פתחים לשתי מבואות**, חצר שיש לה שתי דלתות והן פתוחות לשני מבואות אחרים, **אם משתתף עם אחד מהן בלבד**. אם האדם רק השתתף עם אחד משני המבואות — לא האדם, החצר, נכון? החצר רק השתתפה עם אחד משני המבואות, **נאסרו במבוי השני**. החצר רשאית רק לטלטל למבוי האחד שאיתו עשו שיתוף, והם נאסרים על המבוי השני, **ואחד מהן מוציא ומכניס בה**.

המילים "נאסרו" זה לא שנעשה אסור עכשיו בעשייה, זה נשאר אסור, נכון? ההשתתפות שלך עם אחד לא עוזרת לגבי האחר. הוא לא אומר שבזה שאתה מגלה דעת שאתה מבטל את רשותך מהחצר שלך למבואות. לא, זה אותו דבר. אבל עם כל מבוי צריך בנפרד לעשות עסקה.

דובר 2:

כן, או אפשר לעשות אחד גדול, אבל כן, הוא מתכוון לכאורה לומר את זה.

זיכוי בשיתוף לבני מבוי — צריך להודיע

דובר 1:

אבל **לפיכך**, כן, **לפיכך**, יוצא ככה, **זיכה אחד בשיתוף לכל בני מבוי ושיתף עליהם**, אחד זיכה, הוא אומר כאן, מה קורה כשהשיתוף מבואות נעשה באופן זכייה? אחד זיכה מהאוכל שלו לכל בני מבוי ושיתף עליהם, נכון? **צריך להודיע לאנשי חצר** זו, החצר שנמצאת במבוי, אבל הם גם מחוברים למבוא אחר, צריך להודיע להם שהוא עושה להם שיתוף מבואות, **שאינן משתתפין אלא מדעתן**. למה? **שאינן זה חסרון להם**.

לכל שאר האנשים, מכיוון שהוא מזכה לכל שאר האנשים כבר למדנו שאין צריך להודיע להם, כך אומרים כאילו זכין לאדם שלא בפניו. מספיק שהוא מזכה להם. אבל האדם שגר בין שני המבואות...

דובר 2:

לא, נראה כאן שהאדם שגר בין שני המבואות יכול רק ללכת או עם המבוי או עם המבוי, הוא לא יכול לשייך לשניהם.

קושיית הרב — איזו חובה יש לי?

דובר 1:

אומרת ההלכה, זו בעיה גדולה, הרמב"ם אומר שמכיוון ש... הרמב"ם אומר שאם עושים עם אחד אי אפשר עם האחר, ממילא צריך להודיע, שבת מביא ראייה יפה משנת ת"ף, לא זו אף זו.

שואל הרב הקדוש מיד קושיא, אני לא מבין, מה החובה? מה זה מפריע? הוא יכול לשניהם. כלומר, זה לא מפריע, אפשר אחד, אחרי שעשו אחד אפשר עוד להוסיף את השני. זה בכלל לא מפריע. אמת? בזה לא גורעים ממנו כלום. בסך הכל, בזה עושים אותו רק אחד, הוא שייך בתחילה למבוי אחד. אם רוצה אחר כך להשתתף עם המבוי האחר, הוא יכול להשתתף עם המבוי האחר. אז למה בעצם?

דובר 2:

כן, טוב, זה לא נופל לאף אחד.

דובר 1:

אחר. כמו שראינו קודם את ההלכה של זכייה, סתם היה כתוב שאפשר לזכות. בעירובי חצרות אתה מתכוון לומר. אמת. ואנחנו עדיין לא יודעים שכל ההלכות זהות. אף פעם לא כתוב שכל ההלכות זהות. אולי כל דבר צריך לראות בנפרד.

חידוש: עירוב עולה כסף

יכול להיות ש, חשבתי סתם, שאולי אנחנו רגילים שכאן יש לך אוכל עודף, זה לא עולה לך כלום לשים שותף. אבל נראה מכל ההלכות שמשהו זה עולה. בוודאי, אתה צודק, זה מעט, אפשר אולי לקנות, אני לא יודע. אבל זה לא פשוט שבכל מקום אפשר לזכות. כאן הוא אומר אפשר לזכות, יש אחד עשיר שיכול להרשות לכולם. האוצר הוא דבר שהוא יכול להרשות, כי זה ישמש, כל שבת צריך להתחשב, זה עדיין קיים. אבל מה שאנחנו עושים, סתם לוקחים... אוקיי, זה מאוד זול, אבל אולי היום מצות זולות, מה שיהיה. נראה מכל ההלכות שמניחים שזה עולה משהו. אי אפשר לבקש, יש תביעה מסוימת, צריך לבקש. בוודאי, אפשר לחייב אנשים לתת קצת. אם כל אחד נותן קצת זה סביר. אבל לומר שסתם אחד ייתן לכולם, מאיפה יש לו חלה עודפת לכולם? מבין מה אני אומר?

חידוש: למה לא מדברים מיד על זכייה?

יותר מזה הוא תופס את המקרה של "עולה עולה עד שיעלה לשם". ואני אומר גם, אני מנסה גם לענות למה לא הולכים מיד לזכייה. אם אפשר לזכות, זה עניין, עשה זכייה, אל תשתגע, עשה כל כך הרבה הלכות של מי, עם תביעות, איך זה עם תביעות. נראה שזה לא מקובל, כי זכייה צריכה גם פת, ולמי יש פת עודפת לעירוב? מבין מה אני אומר? הדרך הרגילה, מבקשים קצת מכולם, זה מסתדר. אני אומר, בהלכה אפשר באמת, וזה למה ההלכה לא מדברת על זה, אלא מדברים על קביעות, כי לנו זה נראה שהרבה יותר קל לתת ולקחת מזה עודפת ולזכות את זה. אבל לא מדברים במציאות כזו. מדברים במציאות שאם רוצים שכל אחד ייתן קצת, צריך באמת לקנות. אה, חשבתי שכאילו אין מצות בעולם והמצות לא עפות עודפות. זה יהיה דבר טוב אני חושב.

הלכה ד: חצר הפתוחה לשני מבואות

דובר 1:

אומרים בהלכה אפשר באמת, וזה למה ההלכה לא מדברת על זה, אלא מדברים על קביעות, כי לנו זה נראה שהרבה יותר קל לתת ולקחת מזה עודפת ולזכות את זה, אבל לא מדברים כאן במציאות כזו, מדברים במציאות שאם רוצים שכל אחד ייתן קצת, צריך באמת לקנות. חשבתי, כאן, שכאילו אין מצות בעולם היום, לא עפות מצות עודפות. זה יהיה טוב, אני יודע.

אוקיי, עד כאן זה בעצם ההלכה של... אממ... אוקיי, אני לא יודע, איך אפשר לסכם אחר כך, עכשיו אפשר ללמוד הרבה פרטים בזכייה. ארי, כמו שעכשיו קודם למדנו את זה, מה קורה כששתי חצרות מחוברות, והאדם רוצה אולי להיות חלק רק מאחת, ולא מגיע לו עם האחרת. אבל זה לא מפריע לאף אחד.

עכשיו נראה שיש אופן של זכייה, שזה לא נורמלי. אני חושב שכבר למדנו שתי חצרות שיכולות להיות ביחד. אבל עכשיו מדברים על שני מבואות, והשאלה היא על לכאורה מבוי. אני אומר שזה מוצג כמו קודם, ההלכה של חצר, ועכשיו אומרים את אותה הלכה דומה במבוא. עכשיו אומרים שקורה מצב כזה במבוא, שאדם רוצה להיות חלק מאחד ולא מהשני.

דובר 2:

לא, אבל הם לא למדו את ההלכה כן, לא עד עכשיו למדנו רק הלכות של איך אפשר לשותף. אנחנו היה לנו קודם ג' היה לנו כשהוא שואל את שתי השיטות של השימוש באחת עם האחרת...

דובר 1:

כן כן, כל מיני אופנים של איך נעשה ביחד, איך אפשר לעשות ביחד. אבל כאן עכשיו נעשה דבר שנעשה שאלה על הזכייה. כי השאלה היא לאיזה מבוי החצר שלך רוצה להיות חלק. אתה רוצה בכלל להשתתף עם זה, או בכלל

אני אגיד לך שבוזה מסתדרת לשון הרמב"ם קודם. היתה לשון שנתנה משמעות שכופים כשאין לו סיבה אמיתית שלא. היה כתוב הלשון, בדרך כלל הוא שותף. אני לא רוצה אותו כשותף, אני יודע שהוא במצב רוח רע, הוא לא עונה. אז אפשר לכפות אותו, כי אין לו סיבה אמיתית. כאן מדברים כשיש לו כן סיבה אמיתית, אז אי אפשר לכפות, זו לא זכות עבורו.

דובר 2:

אלגנטי, כן.

הלכה ה: אשה מערבת לבעלה

דובר 1:

אוקיי. הלאה, אנחנו הולכים ללמוד הלכה מעניינת של מי יכול...

דובר 2:

זה המשך של זה.

דובר 1:

זה המשך של זה, היתה הלכה דומה, האישה יכולה לעשות לבעל?

דובר 2:

כן, זה ב... לא כבר ראינו?

דובר 1:

הוא אומר את זה לגבי מבוי. **אשה של בעלה מערבת שלא מדעתו**, אפילו בלי ידיעתו, **ובלבד שלא יהא ישראל שכנו**. מה זה אומר? בתנאי שהוא רוצה. זו המשמעות?

דובר 2:

אה, הוא לא אחד... כן כן.

דובר 1:

תרגום לעברית

מה זה אומר? **אבל אם היו ישראל עליהם, אחד מערב ואחד לא מערב, אסור לו לערב שלא מדעתו**. אם יש כלל... אין כאן הלכה קודמת. הוא אומר "מערכת", "מערכת" פירושו עירובי חצרות. לא עמדה כאן הלכה קודמת לגבי אישה. כאן לא עמד. עמד לגבי אשתו שלא כגופו, זכרתי, שאפשר לזכות ממנה. היא מערבת, בעלה עומד במקום מסוים, אבל שניהם.

דובר 2:

אצלנו לא היה לנו זאת בפרק הראשון של הלכות עירובין, או בשני? אה, כי זה עוד הלכות זכייה. אני לא זוכר, אבל אני זוכר לגבי הגוי עמד שאפשר לשאול מכל אחד. אה, עמד לזכות להן על ידי שפחתן. אה, עוד דבר. לא על ידי אשתו, לא משנה. אה, על ידי אשתו, אני כבר לא זוכר. אבל זה הענין של אנשי הבית. כאן יש קצת הלכה אחרת.

דובר 1:

אוקיי, זה האחר, בקיצור זה המשך של זכין לאדם. כלומר, אפשר... אבל כאן נכנסת אשתו, לא משום שהיא מזכה. זה אחרת, נכון? יש לה זכות. יודע מה זה? בעצם יש כאן שתי הלכות. זה אחד, שלאישה יש זכות לזכות עבור הבעל. אבל זה חוזר להלכה הרגילה, רק כאשר זו זכות עבורו. כי העירוב של האישה יש לו גם אופן של זכין לאדם. לא שיש לה זכות בעצמה להיות בעלת הבית במקום הבעל.

מה פירוש "אוסר"?

דובר 1:

כיצד אוסר? מה פירוש אוסר? איך תגלה את העניין? לא שהוא מערב במקום, והיא מערבת במקום. כלומר, לגבי עירוב חצרות או לגבי עירוב תחומין. אוקיי.

דובר 2:

כן. אני רק אומר, לא הבנתי, והר"ן יש לו פירוש אחר. אוקיי, לא ברור. כי שואל הלאה, מאיפה לוקחים כאן קנייה? לא ברור כל הדבר. עכשיו ברור

כלומר, הרב מביא כך, הוא עומד אולי במפרשים בגמרא, צריך לראות בגמרא מה הוא מביא. אבל הרב שואל קושיא, איזו חובה יש לו? זה בכל מקרה מותר בשניהם. כלומר, אולי יש שיטה שאומרת שאי אפשר להיות מותר עם שניהם, אבל ההלכה שלנו ברורה שאפשר להיות מותר עם שניהם. אז איזו חובה זו? זה באמת קשה.

מפרשי הרמב"ם רוצים לומר תירושים, שכאילו בעצם אותו דבר יכול להיות בחצר. אני לא מבין למה. אבל אולי הוא דווקא לא רוצה, זה הדבר. אולי הוא דווקא לא רוצה את העירוב. יש דבר כזה, אדם רוצה דווקא לא את העירוב.

דיון: למה זה לא זכות — שני המבואות ייפגשו בחצרו

דובר 2:

אני יכול לשמוע, כי אם נעשה שיתוף במבוי, וכל אנשי מבוי יכולים לעבור דרך החצר שלו למבוי הבא. הוא הרי האמצעי שמחובר לשני מבואות.

דובר 1:

אה, אז כאילו, אני מבין מה אתה אומר. כי לי היה קשה, כי אם אתה אומר סתם שיש לך דבר חדש שאפשר לומר "אני לא רוצה", אז לא מסתדרת ההלכה הקודמת שאפשר לכפות. זה לא דבר כזה שלא רוצים. וגם, הרמב"ם לא אומר שהוא לא רוצה בזה. הרמב"ם אומר, אולי הוא רוצה את העירוב ולא בזה. מבין? הוא רוצה את העירוב, אלא הוא רוצה שזה יהיה פתוח לשניהם. ואז נעשה עכשיו כל... עכשיו הוא נכנס, כי האנשים משני המבואות יוכלו להיפגש באמצע המקום, בחצר של האדם.

דובר 2:

נכון, אני שומע. אתה אומר שאולי דווקא כי הוא פתוח לשניים, אז נעשית בעיה גדולה יותר, כי הוא לא רוצה להיות שניים, ועכשיו אין לו ברירה, עכשיו הוא חייב לעשות שניים, כי הוא לא יכול... אני מתכוון, אם הוא יעשה עם אחד, כבר אוטומטית...

דובר 1:

אז אנחנו רואים כאן גם שאי אפשר לכפות כשלשני יש משהו טיעון. זה היה משמע ככה, כי הלשון היתה כך, כשהשני הוא משוגע, בדרך כלל הוא שוטה מתשע מידות, הוא במצב רוח רע. אבל אם יש לו סיבה לגיטימית, כמו שאנחנו רואים כאן, במקרה כזה אי אפשר, זו לא זכות ודאית. כמו שאתה אומר, זו לא זכות להם. למה הוא לא יכול לעשות רק עם זה אם הוא רוצה? אם הוא רוצה רק עם האחר, הוא ילך לעשות עם האחר, ואתה כופה עליו גם להיות איתך. אז שניהם...

דובר 2:

לא כופים, כי מה נניח השני חושב, אם השני המבוי בצד צפון יש לו עסקה איתי, כי הוא נתן לי דברים, אוקיי? עכשיו אני איתו אנחנו שותף מבוי אחד. אחר כך אני הולך לצד השני, ואני עושה איתו עסקה. הראשון יכול עכשיו ללכת עד השלישי? אין לו שום דין עם השלישי.

דובר 1:

לא, הוא לא יכול, אבל שניהם יוכלו ללכת לאמצעי. שניהם יוכלו לעשות מסיבה גדולה אצל האמצעי, והוא יביא אוכל מכאן והוא יביא אוכל מכאן. וזה ממה שהוא מפחד.

דובר 2:

אה, כן כן.

דובר 1:

כן טוב.

כלל: זכין לאדם רק כשזו באמת זכות

דובר 1:

במקרה כזה זו לא זכות.

אוקיי, אז צריך לדייק. צריך לדייק, זה צריך להיות רק אם זו באמת זכות עבורו.

קושיא: איך אפשר להשתתף בשני מינים?

דובר 2: ובכלל זה קשה, הרי למדנו קודם שצריך להיות אותו מין. לא ברור. לא כך למדנו קודם, עמד על זה לגבי השותפות שצריך להיות מין אחד. שואל כבר הר"ן, **וזה פירוש שבשני שאינם יכולים להשתתף אלא במין אחד**, איך יכול בכלל להיות? אולי שני מינים פירושו פשוט שהוא מחליף את המין. אולי זה הכוונה, אבל הראב"ד לא סובר כך. הראב"ד אומר שאי אפשר להשתתף עם שני מינים. וגם הראב"ד וגם הרמב"ם חולקים האם אפשר להשתתף עם שני מינים, וזה עצמו הוא חלק ממחלוקתם.

מחלוקת רמב"ם וראב"ד: כל הדברים מצטרפין לשיעור השיתוף

דובר 2: כן, הוא אומר במגיד משנה שהמחלוקת היא כבר בפרק א', אני זוכר, הלכה י"א. הוא אומר שכתוב שם שבפרק א' הלכה י"א כתוב שהרמב"ם אמר **שכל הדברים מצטרפין לשיעור השיתוף**. טוב מאוד. אמר הראב"ד שזה לא נכון, אלא על עירוב חצרות שהוא עירוב תחומין, אפשר, או שיתוף מבואות, טוען הראב"ד שאי אפשר לצרף שני מינים. זו באמת מחלוקת מפורשת בין רמב"ם וראב"ד בפרק א'.

אז לפי פירוש הרמב"ם שאפשר לעשות משני מינים, יכולה להיות כזו הלכה, שהפירוש של ההלכה אני עדיין לא יודע. אבל לפי פירוש הראב"ד לא יכול להיות זה, צריך לפרש שמה שכתוב בגמרא "שני מינים" פירושו שמחליפים את המינים בינתיים. זה יכול להיות.

דובר 1: נכון. זה פירוש פשוט בראב"ד. הראב"ד למד כמו הרמב"ם. נראה אם זה שני מינים, בקיצור, אם זה שינוי, לא ברור למה שני מינים פירושו שינוי. כלומר, אפילו אם הוא עושה אותם שני מינים, או שזה לא בדיוק אותו דבר אף פעם.

חידוש: למה בשני מינים תלוי במין

דובר 2: מעניין. זה באמת כך. באמת, באופן שאפשר לעשות זכוי לאדם שלא בפניו, אין הבדל במין. אבל אז, כשאי אפשר לזכות, כי מדברים כאן על העיר, מפסידים משהו כאילו. האדם ששייך לשני מבואות, שזו לא זכות ברורה, כי אולי הוא רוצה להיות עם המבוי האחר. ואז זה תלוי במין. זה מאוד, דרך אגב. חצר יש בה תמיד יותר מאדם אחד. כן.

דובר 1: אוקיי. והתוספות בשבת ח' אומר... כבר היה עירוב בין החצר עם האחר. זה עוד אותו דבר, שהחצר היא לא דבר ברור שהם רוצים להיות חלק מהמבוי הזה, כי אולי הם רוצים דווקא להיות רק מהאחר, אז גם, אומרים, אפשר לדייק ש"צריך להודיעם". צריך להודיעם פירושו לומר שזה באמת רק יעבוד אם הם מסכימים.

דובר 2: נכון. אני באמת ידעתי כך. נכון. מה הם רוצים לעשות.

הלכה ז: חצר שנשתתפה עם שני מבואות

דובר 1: והלאה, אותה חצר, מה קורה כך? במקום שחצר היא מבוי היא פתח זה, ומבוי השני פתח האחר. אם הם כן עשו שניהם, שניהם אבל לא כל שלושתם ביחד, אז התירוץ הוא, התירוץ של המשנה הוא, **"מערבין שניהם עמו"**, אבל בשתי מבואות אסור זה על זה, אבל זה לא נעשה כמו מבוי גדול אחד. אלא אם הם עושים שותף גדול אחד, אבל הם עשו שניים, זה מצד אחד וזה מצד השני. **"לא יערבו עמהם"**, הם לא עשו עירוב אחד, נשאר רק עירוב עם אחד מהם לא. הם לא עשו עם אף אחד מהם. כי הם לא כך, הם אוסרים זה על שניהם.

דובר 2: למה? כי לשניהם יש רגל, כמו שדיברו במקרה הקודם. כן, זה כמו חצר שאחד לא השתתף. כלומר, אף אחד לא רשאי לטלטל למבוי השני, ולא רק זאת, הוא אוסר על שניהם. מה פירוש? כמו שאתה אומר, ששניהם לא רשאים לטלטל אליה.

הלכה ח: חצר שהיא רגילה בפתח אחד

דובר 1: מה קורה דבר כזה, כשהאדם שהוא החצר, לא האדם, החצר משותפת לשניים, שמחוברת לשני מבואות, אבל לאחד מהם הם יותר מחוברים. יש חצר שהיא רגילה בפתח אחד. יש לו באמת פתחים לשני מבואות, אבל למבוי אחד יש לו פתח שהוא משתמש, שהוא דלת אמיתית

שאדם יכול להיות אוסר. זה ממש אותו אדם מההלכה הקודמת שאמרו שהולכים לקרוא לו לבית דין, הולכים לכפות עליו עד שיאמר כן.

דובר 1:

אבל אני חושב שהאוסר מדבר שמדברים כאן רק על האדם ששייך לשני מבואות. כשיש לו כן זכות לאסור על השכנים, אז גם האישה יכולה לעשות עבורו.

שיטת הר"ן — כשעושר

דובר 2:

הר"ן לא טוען ממש כך, אלא משהו דומה לזה, נכון? שההלכה מדברת כשיש דרך אחרת. כשעושר פירושו שאין להם דרך אחרת. להיפך, אז כשעושר יכול להיות יותר שלמה דעתא, כך אומר האב"ד, כי אז צריכים אותו.

הלכה ה (המשך): עירוב שלא מדעתו — שיטת הראב"ד

דובר 1: כשאין לו, כשעושה עירוב פירושו שאין לו דרך אחרת. להיפך, אז כשאין לו אפשר לערב שלא מדעתו, כך אומר הראב"ד, כי אז צריכים אותו. אם אין צריכים אותו, אז צריך לשאול אותו אם הוא רוצה. כך טוען הראב"ד. צריך לעיין בגמרא, הראב"ד אומר שם מעשה של עובדא דזינא, צריך לראות מה היה שם.

דובר 2: כן, לא ברור לי, כי זה הדבר החשוב, האם אפשר לכפות על אדם. הוא אומר שזו זכות, אבל לא, זה תלוי במה שהוא רוצה. מה שאומרים קודם זכות פירושו רק שבדרך כלל אנשים רוצים.

חידוש: זכות פירושו רק מה שאנשים בדרך כלל רוצים

דובר 2: כן, אבל יש חילוק בין קנייה ולא קנייה. קנייה היא לא עם הזכייה, קנייה היא שהאחר צריך לרצות, זה דבר שני. קנייה פירושה לא שמזכים אותו, קנייה פירושה שאומרים לו שהוא חיוב, אבל זה לא עושה לו עירוב. או אה, פעם אחת לקחו את הלחם שלו, אם הוא כועס, לא יודע. לא ברור שהפתרון אינו.

דובר 1: קודם מדברים כשהוא כועס, כאן מדברים כשעדיין לא דיברנו איתו. עכשיו רק האישה אומרת שכן. זה אולי כך. כן כן, מסכים, מסתדר. מערבים פירושו לכאורה שהיא נותנת לחם, נכון? היא רשאית לתת, כן.

דובר 2: אוקיי, עכשיו אפשר ללמוד קודם מה זה... אתה יודע מה ההלכה שאישה רשאית לתת דבר מועט, למשל בת דגה? לא יודע? יש לזה קשר להלכות כתובות. אני חושב שזה הלכות כתובות. יכול להיות, לא יודע.

הלכה ו: שיתוף מבואות — במין אחד או בשני מינים

דובר 2: בואו נראה את ההלכה הבאה. עכשיו אפשר ללמוד איזה פרט מזה, כלומר, כאן קיים מה שצריך לדייק, מה הוא לא יכול לעשות שלא מדעתו, מה היה כבר עירוב, אבל צריך לעשות עכשיו חדש, כי כבר נגמר, כן?

שנתערבו אחד מחצר זו ואחד משני מבואות. אם כן, אם במין אחד נשתתפו, אם הם השתתפו עם אותו סוג אוכל, רק סוג אחד של אוכל, כן, אפילו כלה אותו המין, אפילו אם כבר נגמר האוכל, מה פירוש נגמר? אכלו אותו. בני המבוי אכלו אותו. השיתוף מבואות שעושים, אוכלים אותו. זה לא רק זכר בעלמא. אז רשאי אותו שותף אחר ומזכה להם, הוא עושה חדש, והוא לא צריך לומר להם, כי יש הסכמה מקודם שזה אותו מין, ואנחנו כבר יודעים שהאנשים הסכימו להיות שותפים על המין הזה.

אבל אם בשני מינים, מה ההבדל? אם בשני מינים נשתתפו, ונסתם האוכל, כבר אין את השיעור, ואחד רוצה לזכות, לתת שיהיה השיעור, מוסיף ומזכה להם ואינו צריך להודיע. אם יש רק קצת, עדיין יש קצת. אה, הפירוש כך, פירושו כאילו הוא עושה כאן אולי דבר חדש, פירושו כאילו הוא מחזק את העירוב הקיים. ואם כלה, אבל אם נגמר, זה שני מינים, ושני המינים היו צריכים לעשות חדש, I guess, yes? אין בכלל כלום. כן, אולי הציבור לא מסכים על חדש. למה? כי הוא הולך לעשות מין שלישי. כי פעם יש כבר בחירות, יש כבר איזה משני המינים לעשות את הבא. הוא יכול לעשות בדיוק אותם שני מינים, מה איכפת לי?

לרשות היחיד. שזה לא בית, מקום שאסור לטלטל שם. **חצר שיש לה פתח למבוי, והפתח האחר יש לחצר לבקעה, לקרפף וכו' שהוא כרמלית.** אם כן, **הואיל ואסור לטלטל בחצר לאותו קרפף,** הוא אסור לטלטל מהחצר לאותו קרפף, כי אותו קרפף הוא כרמלית, הוא אסור לטלטל לשם. פירושו שאנחנו רואים את זה כאילו יש לו רק דלת אחת. **אינו סומך אלא על פתח הסמוך למבוי,** רואים את זה רק כאילו הוא שייך, כאילו הוא סומך רק לצאת דרך הדלת שהוא רשאי ללכת, דרך פתח המבוי. **לפיכך אוסר על בני המבוי עד שישתתף עמהן,** כי הוא נחשב עכשיו כאילו הוא שייך רק למבוי אחד, ההיתר לזרוק אותו לצד השני כבר אינו קיים.

זה רק כשהוא באמת אסור להיכנס דרך אותה דלת, כי אותה דלת היא כרמלית. **אבל אם היה קרפף בית סאתים מוקף,** יש לו דין כמו רשות היחיד, **אינו אוסר על בני המבוי, שעל הפתח של רשות היחיד הוא סומך.** להיפך, הוא נעשה עוד יותר נוח, יש לו דרך לחצר האחורית הפרטית שלו, שם הוא רשאי לטלטל יותר בקלות, שם הוא בכלל לא צריך עירוב, אז יש לו דרך של טילטול חלקה. רואים את זה כאילו הוא בכלל לא שייך למבוי, כאילו הוא שייך לצד הדלת האחרת, והמבוי יכול לעשות עירוב בלעדיו. טוב מאוד.

אפשר ללמוד על מה קורה כשבא אורח, או איך אפשר לחלק מבוי אחד למבוי אחר? או אדם אחד?

אחד מבני מבוי שהלך לעיר אחרת

דובר 1:

תרגום לעברית

לא, או כשאחד מבני המבוי לא אסר על המבוי בכך שלא היה שותף. בדרך כלל, אם אחד מבני המבוי יושב שם והוא לא משתתף, הוא אוסר על האחרים. כלומר, אלא אם כן מזכים לו. אבל אם לא זיכו, אז כך: **אחד מבני מבוי שהלך לעיר אחרת הלך לשבת, אין אוסר עליהם,** אנחנו שמחים, הוא לא שם, אז לא צריכים להשתתף. לא עומדים כל הפרטים מקודם, מה זה שזה מקום קרוב, מה השיעור בדיוק.

דובר 2:

בני מבוי פירושו כן, אדם אחד. מעניין. אולי זה יותר קל במבוי.

אחד מבני מבוי שבנה מחיצה על פתחו

דובר 1:

לכאורה, עוד הלכה, שזה כן עמד למעלה בחצר, אם **אחד מבני מבוי בנה קיר,** הוא בונה מחיצה, אבל בחצר, מחיצה היתה לגבי המים. העלייה, נכון, אבל זה לא ממש עמד שם, כלומר, שוב, צריך לדעת, אבל כאן כתוב שזה רק לגבי המבוי עוזר. הוא אומר, **שבנה מחיצה, כן? רחבה ארבעה טפחים על פתחו,** הוא שם שם מחיצה, מה זה אומר? הוא נעשה כאילו לא במבוי. כן, הוא מאוד אוסר לא, הוא לא לא. כן, למעשה, הוא שם, בקיצור שטויות. מחיצה פירושה, הוא עשה שם, למשל, דבר שמפריד אותו מהמבוי. אז **אין אוסר עליהם, שהרי הפריש עצמו מהם, וחלק רשותו,** הוא הפריד עצמו מהם, אז רשותו היא רשות נפרדת לעצמו, והוא לא אוסר. המבוי הוא, מחשיבים כאילו הוא לא קיים.

מאוד טוב. יפה.

ביטול רשות במבוי

דובר 1:

אז, הוא אומר הלכה כזו. מה קורה? **אנשי מבוי שנשתתפו מקצתן...** עכשיו באות הלכות ביטול. קודם למדנו, כמו ששכחו לעשות עירוב תבשילין אפשר לעשות ביטול, לומדים שאפשר לעשות דברים כאלה לגבי מבוי. אומר, **אנשי מבוי שנשתתפו מקצתן,** חלק מהאנשים השתתפו ונתנו פת או אוכלין, **וחלק אנשים ושכחו מקצתן ולא נשתתפו,** אז כך: **מבטלין רשותן,** יכולים האנשים ששכחו לבטל את רשותם **לאילו שנשתתפו.**

שמשתמשים בה הרבה, ופתח שני אינה רגילה בו. אז **"זה שרגילה בו אוסר, ושאינה רגילה בו אינו אוסר".** הוא אוסר רק על המבוי שבו הוא באמת רגיל, כי רואים את זה כאילו הוא שייך למבוי ההוא.

דובר 2: אז אוסר פירושו שהוא אוסר גם שאותן חצרות אצלם אסורות להיכנס למבוי, כי כאילו אתה שייך גם לשניהם. אם אתה עושה עירוב נפרד זה אולי נפרד, אבל אם לא גם הם אסורים לטלטל, כי יש להם רבוי דלתות, כי החצר שייכת גם למבוי ההוא. ואותו מבוי אין לו בכלל עירוב. וכאן יש דין שכשהיא רגילה בו, מה פירוש רגילה בו? שנוהגים ללכת לצד הזה. בדרך כלל אנשים הולכים לאותו צד, אז רק הצד שנוהגים ללכת אוסר. כלומר, אם היה רוצה לעשות עירוב, הוא יכול לעשות אפילו עם זה שאינה רגילה בו, כי בזה היה מראה שזה כן. אבל הוא לא עשה, והיא אינה רגילה בו, ובזה הוא לא אוסר. זו קולא כזו.

קולא: ערב בני מבוי שאינה רגילה בו

דובר 2: **ערבו בני מבוי שאינה רגילה בו,** אפילו הם עשו את העירוב רק עם המבוי האחר, עדיין **הותרה מבוי האחר לעצמו, ואינו צריך לערב עמו.** למה? כי עכשיו הוא הפריד את עצמו, הוא אומר לנו, למרות שאנחנו רגילים איתך, אבל אנחנו לא עירוב. כלומר, אפילו עם זה שהוא רגיל, אבל אם הוא גילה דעת שהוא רוצה להיות חלק מהמבוי האחר, הוא לא אוסר עליו.

הלכה ט: דוחים אותו אצל מבוי שאינה רגילה בו

דובר 2: טוב מאוד. **ערבו בני המבוי שהיא רגילה בו לעצמן,** המבוי שבו בני החצר רגילים עשו מבוי לעצמם בלי בני החצר, **והיא לא ערבה עמו,** והחצר באמצע לא עירבה לא עם המבוי שהיא רגילה בו ולא עם המבוי האחר שאינה רגילה בו, כלום. וגם בני המבוי שאינה רגילה בו גם לא עשו ביניהם מבוי בלעדיו. **ואם באו לערב בני מבוי שאינה רגילה בו,** אז עכשיו כך, אם יאמרו שהוא שייך בעצם למבוי שרגיל בו, הוא יאסור עליהם. עשו עוד קולא, **דוחים אותו אצל מבוי שאינה רגילה בו.** מניחים שהוא שייך למבוי האחר. אפילו באמת הוא שייך עוד פחות למבוי האחר, אבל מאחר שאנחנו לא רוצים עכשיו לקלקל את המבוי שבלעדיו הכל בסדר, והאחר ממילא אין עירוב, אומרים לא, הוא שייך למבוי האחר. למרות שזה לא רגיל, ואין עירוב, אין כלום, זו הסיבה. הסיבה היחידה שאנחנו דוחים אותו היא כדי שהרגיל שעשה עירוב משלו יוכל לטלטל בעירוב שלו.

חידוש: הסברא של דוחים אותו

דובר 1: זה הגיוני, כי אתה רואה שהוא כמו אותו מבוי, הוא מסוג האנשים שהוא לא אדם ידידותי. כאן יש מבוי ידידותי, כל האנשים ששייכים למבוי הידידותי הם אחד. הוא מהחבורה האחרת.

דובר 2: אוקיי. אז זה ההואיל. הואיל ולערב, הואיל ולערב, הואיל ולערב. הם שניים לא מעורבים. יש חבורה של האנשים האנטי-חברתיים שלא רוצים להיות חלק מהקהילה, אבל הם חלק מהם. זה יותר אמור רצוננו, כן, לא משנה, אתה אומר שאנטי-חברתי זה גם מטמום, אבל אני מתכוון לומר, הנה, יש שני סוגים של מבואות.

הלכה י: חצר שיש לה פתח למבוי ופתח לכרמלית או לרשות היחיד

דובר 1:

יש מבוי "ידידותי", כל האנשים ששייכים למבוי ה"ידידותי" הם אחד. הוא מהחבורה האחרת. אוקיי.

הוא אומר כך, הואיל ולערבו, אפילו יערבו, אפילו ערב, אה, יש שני מיני אנשים, לא מערבים. חבורה של אנשים אנטי-חברתיים שלא רוצים להיות חלק מהעירוב, זה חלק מהם. זה יותר שהם רוצים, זה יותר שלא. לא משנה, אתה אומר שאנטי-חברתי זה גם טעם, אבל מה שאני מתכוון לומר, הוא... יש שני סוגי מבואות באזור, אחד הוא אנשי עירוב, אחד הוא לא אנשי עירוב, הם נעשים שתי קבוצות. **כדי שלא תהא אסורה,** מבוי לא עירב לעצמו. טוב מאוד. טוב מאוד.

עכשיו יש בעיה חדשה, שזו חצר שיש לה... עוד החצר, החצר שפתוחה למבוי, אבל הצד האחר לא פתוח למבוי האחר, אבל הוא פתוח לכרמלית או

דובר 1:

מה אם כולם שכחו לעשות עירובי חצרות? **שיתפו במבוי ושכחו כולם לערב בחצרות.** אז כך, אם אחד עושה פת מרובה, אם הם לא מקפידים על הלחם שלהם, הם מרשים לאנשים אחרים לאכול ממנו, וממילא מה? כלומר אפשר לומר שבמובן מסוים, אפשר לומר שיש להם גם פת מסוימת, כי צריך להיות פת לעירובי חצרות, הם שכחו לעשות עירובי חצרות רשמי, אבל למעשה, אם נכנס אחד והוא לוקח חתיכת לחם מהם, לא מפריע להם. אז יש כאילו גם עירובי חצרות כמו פת.

כך נראה. זה שאינו מקפיד בפרוסות הוא חדש. זה נעשה כמו אותם שותפים שיש להם אוצר. שם גם היה דבר של אינו מקפיד, כי כאן מדברים על דירות. שם להיפך, אם שכחו, אומרים שיהודי מרשה לאנשים לאכול עם הלחם שלו, אז הם כאילו שותפים בפת גם. אז זה **סומך על השותף בשבת הראשונה**, כי השבת הראשונה כששכח, הסתמכו על אותם שותפים, על השותפים שהוא מרשה. וגם לא עשו עירוב שבת.

אז הפשט הוא, גם יש לך שותף מבוי, וגם יש לך כאן פת שכאילו הם שותפים, יכול להסתמך, אבל רק השבת הראשונה. והוא אומר אחר כך, **"ואימתי אמרו דבר זה? אלא בדוחק"**, זה לא לכתחילה. ממילא, זה שני דברים: אחד התירו רק אותה שבת ראשונה, ואחד התירו רק כשטלטלו שחשוב.

דיון: למה רק שבת ראשונה?

דובר 2:

אה, זה הפירושו. רציתי לשאול שזה אותו דבר. אז שבת ראשונה פירושו ששכחת פעמיים ברציפות, הלו, משהו לא בסדר איתך, אתה מתחיל לשכוח, אתה מתחיל לזכור. אבל מה קרה שבכלל שכחת פעמיים ברציפות? מה אז, זה לא עובד? כלומר זה כבר לא בדוחק, זה סתם?

דובר 1:

אה, אני רואה שהענין כאן הוא שבעירוב עושים מאכלים אחרים, ועל המבוי עושים עם פת דווקא, כן? כן. אז, להיפך, עירוב הוא עם פת דווקא, אבל אני מבין, מזה צריך פת. אבל לא צריך עירוב חצרות בכלל, כל הדבר הוא רק מדרבנן. אבל כמו שהרבנן גזרו גזירה ברצינות, שאם כל אחד שכח, אז הם נותנים רק פעם אחת לעשות את הבדיעבד עם הפת שאינו מקפיד על פרוסות. כך נראה ה...
נו, טוב. אז.

גוי במבוי**דובר 1:**

ועכשיו אפשר ללמוד על גוי במבוי. בדיוק למדנו הלכות גוי בחצר.

מבוי שלא נשתתפו בו**דובר 1:**

אה, זה **מבוי שלא נשתתפו בו**. אה, מה הדוחק שיש מבוי ששכחו לעשות... לא עשו בכלל שיתוף מבואות, אז אין עירובי חצרות ומבואות, אם כל החצרות עשו כן עירובין, **אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות ככרמלית**. למה? למה אין עירובי חצרות ומבואות? אה, אין מטלטלין בו, במבוי, במבוי לא עשו...

מבוי שלא נשתתפו בו — חילוק בין בתים וחצרות

דובר 1:

אה, זה אחד. למדנו. אה, **מבוי שלא נשתתפו בו**. אה, מה הדוחק שלא עשו שיתוף מבואות? לא, לא עשו בכלל שיתוף מבואות. אז עירובי חצרות ומבואות. אם כל החצרות עשו כן, כל חצר ביניהם עשתה כן עירוב, אז מה פתוח עכשיו למבוי? פתוחים בתים, כי כל החצרות נעשות עכשיו כמו בית. **נעשה המבוי כאילו אין פתוח לו אלא בתים בלבד בלא חצרות, לפיכך אין מטלטלין בו כלל**. כן, ואם... ארבע אמות. ואם לא עירבו אנשי החצרות, אם אנשי החצרות לא עשו עירוב, אז פשוט שלמבוי פתוחות

ומה נעשית ההלכה? נעשית ההלכה כמו שלמדנו קודם לגבי ביטול רשות, **דינא דביטול רשות כדין אנשי חצר**, כמו שלמדנו קודם, שאנשי חצר שכחו ולא עירבו, שרשותם נעשית בטלה, והאנשים האחרים יכולים לטלטל מבתיים למבוי. וכמו שעמד שם, עירבו, מתייחס לכל מיני דברים שלמדנו שם. כן, מה שהדין הוא, כלומר, הם צריכים לבטל, הדינים כמו, כלומר, אם זה רק אדם אחד, זה יותר קל, כי הוא אורח, יותר מאדם אחד נעשה מסובך, וכו'. כל ההלכות שעומדות שם, אותו דין.

וכבר אמרו, דבר נוסף, **וכבר אמרו שכל אדם עם אנשי ביתו הסמוכים על שולחנו כאיש אחד חשיב**, שמסתכלים על כל משק בית כדבר אחד, לא כל נפש צריכה להיות חלק מהעירוב או מבוי. זו גם הלכה לענין עירובי חצרות, וזה גם כאן לענין שיתופי מבואות. שאפילו יש בבית אחד יותר ממשפחה אחת, אבל הם סמוכים על שולחן אחד, כל ההלכות שנעשות למשפחה של אדם אחד, עובדות בדיוק כך גם על שיתופי מבואות כמו על עירובי חצרות.

שכח אחד מן החצרות ולא עירב — אבל נשתתפו במבוי

דובר 1:

עכשיו כך, מה קרה אם עשו שיתופי מבואות אבל לא עירובי חצרות? שכחו לעשות עירובי חצרות. כמו שלמדנו קודם, שאפילו כשעושים שיתופי מבואות, ואז מסתכלים על כל המבוי כרשות היחיד, אבל עדיין חסר דין דרבנן נוסף, הכל דין דרבנן, אבל יש גזירת חכמים נוספת שצריך גם לעשות עירובי חצרות.

מה קורה אם לא עשו כך? **מבוי שעירבו כל חצרות שבו כל חצר וחצר בפני עצמו, ואחר כך נשתתפו כולם במבוי**, אבל למעשה מתברר, **שכח אחד מן החצרות ולא עירב עם בני הצירו**. אומרת ההלכה, **לא הפסיד כלום**, זה לא הזיק לו כלום. למה? **שהרי כולם נשתתפו**, כולם השתתפו, כל החצרות השתתפו למבוי הגדול. **ועל השיתוף סומכים**, הסיבה שכולם יכולים לטלטל היא בעיקר כי כולם נעשו רשות היחיד אחת גדולה, שהמבוי הוא הרשות היחיד הגדולה.

אבל, עושים גם עירובי חצרות, אז יכול אדם לחשוב, לא, אני רק חלק מעירובי החצרות. אומר לא, **דלא צריכי לעירובי חצרות עם השיתוף**, זה שאפילו כשעושים שיתופי מבואות עושים גם עירובי חצרות, זה לא כי צריך באמת שכל האנשים ישתייכו לחצר, **אלא הסיבה היא שלא לשכח את התינוקות**. הילדים לא רואים בדרך כלל מה קורה במבוי, וכל הענין של עירובי חצרות הוא כדי שהילדים לא יטעו. זה כל הדבר לא ענין של היכר.

ועשו חומרא נוספת שאפילו כשעושים שיתוף מבואות צריך גם עירובי חצרות. אבל כשעירב בחצרות, הרי עשה את הענין גם, כי הילדים ראו עירוב. ובעצם, הוא שכח לעשות שיתוף מבואות, לא כל החצר שכחה, כי מיד נראה מה זה שכל החצר שכחה. אז כך מדברים שאדם אחד שכח, לא הפסידו כלום, כי עשו באמת, כל הילדים רואים שעשו פת, הילדים לא רואים אולי מי נותן את הפת, זה החכמים לא חוששים, יודעים הם זאת. ולמעשה עירוב יש, הוא חלק מהמבוי הגדול יותר, אז אין שום בעיה.

שכח אחד מבני מבוי ולא נשתתף

דובר 1:

אבל אם הוא שכח את שיתוף מבואות ולא נשתתף, הוא לא עשה שיתוף, אחד מאלו שאינו בחצר אלא במבוי עצמו, אז **אסור במבוי**. הוא לא עשה שיתוף חצרות, הוא עשה שיתוף מבואות. לשכוח עירובי חצרות לא מפריע, אבל לשכוח שיתוף מבואות עושה אסור.

ומותרים בני כל חצר לטלטל בחצרה, בחצר יכולים הם כן יכולים, אם עשו עירובי חצרות או אחד גר לבדו בחצר. **שאין מבוי לחצרות אלא כחצר לבתים**. ובדיוק כמו שמבינים שבחצר, אם אחד לא עשה לא מועיל, כך גם במבוי, אם אחד לא עשה לא עוזר. אבל בבתיים יכולים הם עדיין. באותו אופן, אם שכחו אחד מבני המבוי, יכולים הם בחצר אבל הם לא יכולים במבוי.

שיתפו במבוי ושכחו כולם לערב בחצרות

עכשיו עוד הלכה, **שדר במבוי**, אז כך, גוי שגר במבוי שדיברנו ששוכרים ממנו את הרשות. אבל מה קורה כך, **אם יש לו בחצירו פתח אחד לבקעה**. למדנו קודם שיהודי שיש לו פתח לבקעה, מסתובב לבקעה מותר בטלטול או לא. אבל בגוי זה אחרת, כי הוא פתוח לבקעה, אפילו אם זו בקעה שאסור לטלטל, אומרים שהוא שייך לאותה בקעה, **אינו אוסר על בני המבוי**. אומר, מה קורה אם אותו פתח אינו פתח ראוי, זה אפילו דלת קטנה, **אפילו הוא פתח קטן ארבעה על ארבעה**, ואנחנו יודעים שלמעשה כשהוא צריך להוציא דברים גדולים יותר הוא משתמש בדלת הגדולה דרך מבוי, **אפילו שמוציא גמלים וקרונות דרך פתח של מבוי, אין אוסר עליהם**, כי אנחנו אומרים שאין דעתו אלא על פתחו המיוחד לו שיוציא לבקעה. הפתח שיש לו רק לו, הוא חושב יותר. הוא אומר דבר מעניין, שזה מיוחד. ביהודי אומרים, שמסתכלים על הפתח איך הוא יכול לטלטל בשבת, אבל בגוי אין הגבלות. אומרים, שאפילו פתח המבוי הרבה יותר נוח והיינו חושבים שהגוי ישתמש בו, והאחר הוא איזו דלת קטנה, אבל למעשה זה שלו, שרק הוא משתמש. בשבילו פתוח רק מחצרו לבקעה. אומרים, זה נקרא הדלת העיקרית שלו, כי שם הוא מעדיף ללכת, כי זה הדבר שלו. וזה שהוא משתמש בגדולה יותר זה כי היא גדולה, כי הוא צריך לנסוע שם החוצה, אבל הוא לא מרגיש ששם זה שלו.

בכלל, אם היה פתח לכרמלית, אפשר יאסור על בני הסימטא, והיינו פתח לבקעה אין אוסר עליהם

אבל אם יש שם סימטא פתוחה, זה בדיוק הפוך מאשר אצל יהודי. **אין סומך עליו**, כי מה שזה מוביל לא למקום רגיל, זה מוביל למקום מעורער, הוא לא נוהג להניח את חפציו שם, הוא נמשך אליו. **אין סומך עליו**, הגוי אינו סומך על אותה דלת, אלא זה אומר שהוא משתמש בדלת של המבוי, **ואוסר עליהם עד שישכרו ממנו**.

מבוי שצדו אחד גוים וצדו אחד ישראלים — עירוב דרך חלונות

דובר 1:

אוקיי, טוב. מה עם... אם יש מבוי ויש חלונות? **מבוי שצדו אחד גוים וצדו אחד ישראלים**, צד אחד של המבוי גרים גויים וצד אחד גרים יהודים, והיו **חלונות פתוחות מחצר להצר של ישראל, וערבו כולם דרך חלונות**. הרי החצרות נעשו כמו שלמדנו קודם שאפשר הרבה פעמים לעשות כמה חצרות שיהיו כמו חצר אחת, אם משתמשים... אם יש דלת ביניהן. **וערבו כולם דרך חלונות, אפילו שנעשו כאנשי בית אחד ומותרים להוציא זה לזה דרך חלונות**, דיברנו שדרך הפתח בין החצרות מותר להם לטלטל, היה אפשר לחשוב שאוטומטית הם כבר נעשו שותפים ויכולים גם לטלטל במבוי. אבל לא, הרי הן **אסורים להשתמש במבוי דרך פתחיהם עד שישכרו מן הגוים, שאין רבים נאסרים כיחיד במקום גוי**. אם יש שם גוי, כל עוד לא שוכרים ממנו, לא אומרים שהם כולם נעשו כמו רשות אחת. כי אפילו יש להם עירוב אחד, הם לא נעשים כאחד. כשזו משפחה אחת ממש, כמו שלמדנו על זה, כן, אבל עירוב לא עוזר עם גוי, כי הגוי לא רוצה שתהיה איתו רשות אחת.

דיון: למה העירוב לא עוזר?

דובר 2:

אבל מה השאלה? אם שוכרים מהגוי, הרי כן בסדר. צריך רק עירוב רגיל.

דובר 1:

צריך שיתוף מבוי. גוי זה שכירות, זה לא עושה שיתוף מבוי.

דובר 2:

בוא נבין. טוב, אבל יש חבורה אחת, כל החבורה יש להם עירוב. למה הם עשו עירוב?

דובר 1:

הם למדו את ההלכה האמורה בחצר, זה לא חידוש. דין חצר ודין מבוי ביחד ודין זה.

חצרות שונות, לא בתים פתוחים אלא חצרות. אז **אז מטלטלין בו כלים ששבתו בתוכו, כחצר שלא עירבו בו**. חצר שלא עירבו, מותר כן לטלטל כלים ששכנו בחצר. החצר לא נעשית כמו כרמלית.

כשכל החצרות הן כמו בתים, אז המבוי הוא מבוי שמקבל כמו כרמלית. למה? כי למבוי פתוחים הרבה בתים. אוקיי, אנד, מה יותר גרוע כשפתוחות חצרות? בקיצור, אם פתוחות אליו חצרות, אז יש לו עצמו דין כמו חצר. זה כמו חצר אחת שהיא רק ליד הרבה חצרות. ובחצר מותר לטלטל כלים ששבתו בו. כן, ואם פתוחים אליו בתים, אז זה... לא יודע למה לא נאמר שמבוי שפתוח לבתים הוא כמו חצר שפתוחה לבתים. זה נעשה משהו יותר גרוע, זה נעשה משהו חדש. זה נעשה כמו רשות הרבים או כמו כרמלית שפתוחה לבתים?

כן, הרב הקדוש גם הבין את ההלכה, "מכאן רואים מחסרון דעת כתב כל זה". כן, יש לזה קשר לדבר כזה, כן. בקיצור המעשה, יש לזה קשר לגזירה, זה למדנו שהחכמים לא גזרו על כלים ששבתו בחצר. אבל אתה רואה שבמבוי אולי כן, כלים ששבתו במבוי גזרו כן, רק אם לחצרות אין עירוב. כך אומר הרמב"ם. הרב לא אומר כך.

אוקיי, לא ברור למה הרמב"ם חשב כך. אה, הוא אומר שזה הרמב"ם, הוא אומר זה הכלל פשוט. זה הרמב"ם עושה חילוק אם יש רק בתים. זה למדנו קודם, ועוד קודם בשבת בעירובין, שכדי שמבוי יוכל לטלטל בלחי וקורה צריך להיות **בתים וחצרות פתוחין לתוכו**. מבוי שרק בתים פתוחין לתוכו אין לו היתר מבוי. ממילא, אם יש עירוב, יש לו דין כמו מבוי כזה שאינו ניתן בלחי וקורה, שאז נשאר אסור מדרבנן לטלטל שם.

אה, יש שני מיני דרבנן, שכרמלית היא דרבנן חמורה יותר, ומבוי הוא דין נוסף שצריך לעשות עירוב. אתה רואה שזה לא כל כך חמור. ממילא, דווקא כשחסר רק עירוב, מותר להשתמש בכלים ששבתו בו. טוב, בדיוק. אבל כשיש בעיה גדולה יותר, כשמסתכלים על זה ככרמלית, לא עוזר הכלים ששבתו בו, מותר רק לטלטל דרך מלבוש. הרמב"ם הוא אופן בזה.

כמו שהוא אומר זאת מאוד ברור, הוא אומר, "**נעשה המבוי כאילו אין פתוח לו אלא בתים בלבד**". וזה פירושו ההלכה שמבוי שאין פתוח לו בתים וחצרות אין לו היתר הקולא. זה לא מבוי, זה כמו שטח אחר. מה זה שטח אחר? אסור מדרבנן שטח, מקום פטור אבל אסור, כרמלית. זה מה שזה אומר. כן, לך עכשיו כבר.

גוי או צדוקי במבוי

דובר 1:

אוקיי, עכשיו נלמד על גוי או צדוקי ששטחו אוסר על המבוי. שלמדנו במבוי. אומר כך, **גוי או צדוקי אסורי בחצר שאין בו מבוי**. אז כך, **דינו אין בני המבוי כדינו אין בני החצר**, כמו שלמדנו קודם, שמה? ששוכרים ממנו, אי אפשר ליכות לו מגוי, שוכרים ממנו. **ששוכרין מן הגוי**, אם זה בעל הבית, אפשר לשכור מהגוי, או כמו שלמדנו אפילו מאשתו שוכרים **רשותו שבמבוי**. אוי, נלמד בצדוקי, או הצדוקי צריך להיות, הוא צריך לעשות ביטול. לא, הם למדו בפירוש, צדוקי אי אפשר לשכור, לא גוי, הוא לא יכול לעשות עירוב, הוא לא מאמין בעירוב, כי ביטול עובד.

ואותה הלכה, כמו שלמדנו שם שיהודי אחד עם גוי אחד לא מפריע, למה? כי הוא בכל מקרה לא גר שם. **מבוי גוי וישראל אחד אין צריך לשתף**. ואותו דבר, **דין ישראל אחד**, כשהרבנים סמוכים על שולחן אחד, דין אחד, כלומר זה שלמדנו שיהודי אחד עם גוי אחד מותר, אז לא צריך להיות דווקא יהודי אחד ממש, אלא זה אומר בית אחד, כמו שלמדנו. מה שזה, העירוב לא עוזר, כי אומרים שנתנת עירוב אחת אוסרת על רבים אצל הגוי, למדנו. אבל משפחה אחת שלא צריכה עירוב, אז כן, זה נעשה דין אחד, וממילא לא צריך להיות דווקא יהודי אחד, משפחה יהודית אחת עם גוי אחד, אומרים הרבנן שגוי צריך לשכור, וממילא הגוי אומר, שדירה אחת, דירת יחיד היא כבהמה ולא צריך עירוב.

גוי שיש לו פתח לבקעה — חילוק בין בקעה וכרמלית

דובר 1:

שיתוף מדינה — כיצד משתתפין במדינה**דובר 1:**

אוקיי, בזה סיימנו שיתופי מבואות. למדנו שהסוג השלישי של עירוב הוא, אם יש עיר שלמה שמוקפת בשערים, או שערים שאפשר לסגור, זה נקרא רשות היחיד מדאורייתא, וצריך אחר כך גם שיתוף, כמו שעירוב חצרות היה שיתוף, צריך שיתוף במדינה, אם רוצים ללכת במדינה.

כיצד משתתפין במדינה? אומר הרמב"ם, **כל חצר וחצר מערבין לעצמן**. קודם כל, הוא מזכיר שוב את ההלכה, שאפילו אם כל המדינה הולכת להיות רשות היחיד גדולה אחת, זה לא אומר שלא צריך לעשות עירוב בכל חצר קטנה. כל חצר קטנה צריכה להמשיך לעשות עירוב, מהסיבה **שלא תשכח תורת עירוב חצרות**. אבל מלבד זה, **משתתפין כל אנשי המדינה כדין משתתפין במבוי**. אומר הרמב"ם, לפי הלכות שיתוף מבוי, מה שעובד לזה.

תנאי לשיתוף מדינה — מדינה של יחיד**דובר 1:**

אומר הרמב"ם, הדין שצריך לעשות שיתוף הוא רק כשהמדינה... הוא לא אומר צריך, צריך תמיד. מה שהוא אומר הוא, שיש אופן שאסור לעשות שיתוף אחד לכל המדינה. אז עכשיו יכול להיות, מתי מותר לעשות שיתוף אחד לכל המדינה, ומתי אסור?

אצלנו אין את ההגבלה, אנחנו כן עושים עירובין על ערים שלמות, אבל לפי מה שכתוב בהלכה אסור בעיר תמיד, אלא באופנים מסוימים.

אם היתה המדינה קנין ליחיד, היא שייכת לדייר אחד, הוא הבעלים של כל המדינה, **אפילו נעשית של רבים**, אפילו אנשים אחרים שכרו, והיא נעשתה מקום של רבים...

דובר 2:

אני מבין שזה אומר שזה נעשה אחר כך? קודם זה היה של אחד, כמו בהלכה י"ט, היה יחיד אחד שבנה את זה, אחר כך זה נמכר, באו עוד אנשים לגור, זה נעשה... כן?

דובר 1:

אז אז מה?

דובר 2:

אז **משתתפין כולן בשיתוף אחד**, עושים שיתוף מדינה אחד, או שיתוף מבוי של כל המדינה, ומותר לטלטל. **וכן אם היתה של רבים**, המדינה שייכת לרבים, **אבל יש לה פתח אחד**, יש דלת אחת להיכנס, **משתתפין כולן בשיתוף אחד**. זה כשמספיק שיתוף אחד למדינה. מתי מותר לעשות? מתי אי אפשר לעשות שיתוף מדינה?

אבל אם היתה של רבים ויש לה שני פתחים שהן נכנסים בזה ויוצאים בזה, יש שתי דלתות, אפשר להיכנס מדרך אחת ולצאת מהדרך השנייה, **אפילו נעשית של יחיד**, אפילו אם אחר כך היחיד קנה את כל העיר, **אין מערבין את כולה**, לא עושים עירוב אחד לכל העיר, **אלא מניחין ממנה מקום אחד**, משאירים מקום אחד שהוא לא חלק מהעירוב, **אפילו בית אחד וחצר אחד**, משאירים בית אחד שאומרים שהוא לא מעורב, אני מתכוון לא מעורב. **ומשתתפין השאר**, והרי אלו המשתתפין **כולן מותרין בכל המדינה**, כולם יוכלו לטלטל בכל העיר שבה השתתפו, **חוץ מאותו מקום ששיירו**, צריך להישאר מקום שבו לא עושים עירוב.

והרי אותן שנשארו מותרין במקומן בשיתוף שעושיין לעצמן. בעצם מה קורה עם החצר האחת? החצר האחת, הם עצמם יכולים לעשות עירוב ביניהם ויכולים לטלטל בחצר האחת. **והרי אותן שנשארו מותרין במקומן בשיתוף שעושיין לעצמן**, **אם היו הנשארים רבים**. בעצם אם נשאר רק רשות היחיד של אדם אחד, הרי הוא מותר לטלטל ברשות היחיד שלו. ואם זו חצר או מבוי וכמה אנשים הם יכולים לעשות עירוב חצרות, אבל הם לא יכולים להיות שותפים עם העיר הגדולה. יפה.

דיון: הטעם של שו"ר — משום היכרא**דובר 1:**

כאילו מדינה. ולמה יש דעות? ולמה עושים דבר כזה שמשאירים דעות? מה הדבר? משום היכרא. זה דבר חשוב, משום היכרא. כדי שכן, עירוב נשמע כמו משהו שהוא כתוב, בית אחר בית. שער אחד. כן. הרעיון הוא כך, שהיות ולא כל אחד רואה את העירוב במדינה. אנחנו רוצים, שידעו שיש עירוב. שידעו שהעירוב הוא מה שמתיר להם לטלטל במדינה. כי זה מקום של רבים בית אחר בית. זה לא נראה כמו רשות היחיד, מקום שרבים יכולים להסתובב. נכון. אז בזה שמשאירים בית אחד שבו אין חלק בשיתוף המדינה, כולם יודעים שזה עושה הבדל! זה עושה הבדל! המקום ששיירו ולא מותר לטלטל, אלא לזכור ולא לזכור! זה יודע כל העיר שיש עירוב! שצריך עירוב יכול להיות, שזה יודע שזה אולי עשה עירוב חצרות אפילו, אבל הנקודה היא אולי... לכל המדינה, לא רואים את השיתוף עצמו, השיתוף מבוי. אבל מזה יודעים, וכולם יודעים שאי אפשר סתם לטלטל, אלא עם עירוב אפשר לטלטל.

אפילו באופן עשו עירוב חצרות, כמו שאמרו על שלולה שקרית פלוגתא, אבל למעשה העולם לא רואה את העירוב של המדינה, וצריך לראות אותו, בזה שנשאר בית אחד שאסור. ובכלל עוד רואים שלא נוהגים, והוא אומר — הוא מביא מהגמרא, רב, שמאחר שלא נוהגים שהיום הוא לא אומר רשות הרבים דרבנן, שהוא אומר רשות, שמילא מה אכפת לי מה יש לו לעשות עם עניין, עניין. מילא הגזירה לא גזירה כל כך גדולה, הגזירה היא, שהאדם הולך לראות ומטלטלים במדינה, חושבים שמותר גם לטלטל ברשות הרבים. אבל זה לא! המדינה היא רשות היחיד ממש.

דובר 2:

אני לא מבין. סגרתי את המדינה.

דובר 1:

אבל אני כן אמרתי, זה רבים בוקעים בו. כן, זה נראה, הרמב"ם אומר רבים בוקעים בו.

דובר 2:

לא, אבל זה נראה רבים בוקעים בו. מסתובב עולם שם. אז זה נראה כמו רשות הרבים. והוא לא יודע בדיוק את ההלכה של רשות הרבים.

דובר 1:

אני מבין שלא נוהגים, ולא נוהגים. בדבר הזה נוהגים. ומי חושש? אני זוכר שאחרונים מאוחרים אומרים שלמעשה אין שום עיר שאפשר לעשות עירוב בעיר, והוא אומר שהוא משאיר ציבור. לא שמעתי. נראה שזו רק גזירת חכמים, וחוץ מזה הוא אומר, בזמנינו, אני לא יודע אם משהו יודע בכלל מהעירוב וחצרות.

דובר 2:

בכל מקרה, אני לא מבין מה אתה אומר. יודעים מהעירוב. תגיד לו שהוא עושה כשר את העירוב, הוא יפסיק לצעוק.

דובר 1:

אוקיי, בסדר.

דיגרסיה: ההבדל בין פתח אחד לשני פתחים**דובר 1:**

עכשיו נלמד על השכירות. למדנו שבעירוב חצרות יש בדרך כלל שכירות. קצת לפני זה, הדין של רשות הרבים שיש לה פתח אחד, ודיברו שכשיש פתח אחד מותר לנו כן. אה, זה בעצם הרעיון. סליחה, אני חוזר. כשיש שני פתחים, רואים ברור שזה קשור לכך שזה נראה כמו רשות הרבים, כי הוא אומר שיש לה שני פתחים, וזה רבים בוקעים בו, אז זה לא נראה לאדם שזו רשות אחת.

הלכה כ"ב — דין סולם שבחומה**דובר 1:**

אז הוא מבטל. יש דבר כזה, **מדינה שיש בה כמה מבואות, חוץ ממבוי אחד**. מדינה שיש בה כמה מבואות, וכל המבואות נעשו שותפות בזה, אבל מבוי אחד לא רוצה, רחוב אחד בעיר הוא חיצוני, לא רוצה, הוא לא חלק מזה. הוא אוסר על כולם. מה זה אומר יותר ממדינה שכולם השתתפו? נכון, וכמו שלכל אחד יש עצה, מספיק לחשב לעצה.

אבל מה כן העצה? כמו שדיברנו, אותו מצב, ה"יצא לחוץ למקומו" שאתה אומר שמה שהוא רוצה, מה שהוא רוצה מחלק, מה שהוא רוצה לעשות שזה חיצוני, פלטפורמה, חתיכה כזו, משהו שבואו נדע את המציאות. אבל כנראה היה מין כזה, אדם בנה מצבה כזו, אומר אני לא חלק מכאן, אל תכניס אותי לדלת. אם הוא עשה מצבה כזו על פתח המבוי, הוא הפריד את עצמו, הוא אמר שהמבוי לא חלק מהמדינה, אז איננו אוסר עליהם, אז כל שאר המדינה יכלה לעשות, והמבוי עצמו לא, הוא חלק מזה.

אומר הרמב"ם, **לפיכך, בגלל ההלכה שמבוי אחד אוסר את כל המדינה, אין מערבין מדינה לחצאין**. אי אפשר לעשות עיר אחת, לומר חצי עיר נעשה חלק, נעשה עירוב. **אלא או כולם או מבוי מבוי**. או שכל רחוב יעשה עירוב נפרד, או שיעשו עירוב אחד לכל העיר. ואז, אחרי שעשו עירוב על כל העיר, מה אם מבוי אחד לא רוצה? שיעשו מצבה. זה מה שהוא מתכוון, מבין?

נכון. **יבנו כל מבוי מצבה על פתחו אם לא רצו לערב כדי שלא יאסרו השאר המבואות**. ההלכה האחרונה נראית כמו הלכה פוליטית, הלכה מעשית. כשהרב של העיר עושה עירוב, חצי אי אפשר. אז יש רק שניים, או שבעיר אין עירוב כללי, כל מבוי לעצמו, או שיש עירוב גדול. ומה קורה עם האנשים שאומרים שהם לא רוצים, הוא לא רוצה? תעשה לך, יש לך עצה, תעשה מצבה. מי שלא רוצה להיות חלק מהעירוב, שיבנה מצבה מול הבית שלו. ומי שלא רוצה להיות עם החיים, שיהיה עם המתים.

דובר 2:

כנראה. מצבה במקור פירושה מצבה שמניחים לציון גם, כי מצבה פירושה פשוט כמו אבן. אבן עומדת. מצבה פירושה אבן, כן, זה לא אומר יותר מזה. לשון נצבה, אבן שמעמידים. כן, יש כזו, המצבה שאסור לעשות, כן, ש... בקיצור, איזו אבן שעומדת, איזה... איזה היכר, איזה חוקר. זה אסור. יש איזה חלק דוגרי שטות, איזה פרוק. היי.

דובר 1:

בזה סיימנו הלכות עירובי חצרות. שלושת הפרקים האחרונים הם כבר...

הלכה כ"ד (המשך) — מצבה על פתח המבוי

דובר 1:

כן, סתם. שיעשה לעצמו מין תנועה.

מצבה, במקור, מצבה שמניחים אצל ציון היא גם, כי מצבה פירושה פשוט כמו יעקב אבינו, **"אבן אשר שמת מצבה"**. מצבה פירושה אבן, כן, זה לא אומר יותר מזה. לשון נצבה, אבן שמעמידים.

כן, אבל זו המצבה שאסור לעשות, כן, מהו, בקיצור, משהו אבן שעומדת, משהו כזה, משהו כזה היכר, משהו כזה, מהו זה? זה אסור לעשות.

סיום פרק ה' והתחלת הלכות עירוב תחומין

דובר 1: עד כאן פרק ה'. בזה סיימנו הלכות עירוב חצרות. שלושת הפרקים האחרונים הם כבר הלכות עירוב תחומין.

מדינה של רבים שיש לה פתח אחד, יש לה רק דלת אחת. **וסולם במקום אחד**, ויש עוד דרך יציאה דרך סולם, אפשר לטפס על החומה דרך הסולם. לא אומרים שזה נקרא גם כמו מדינה שיש לה שני פתחים, הסולם לא נקרא כמו פתח, **ומערבין את כולה**, מותר לעשות עירוב אחד על כל המדינה, **ואינו צריך שיעור**, זה לא נעשה כמו הלכה של מדינה שיש לה שני פתחים שצריך לעשות שיעור ולהשאיר בית אחד. למה הסולם שבחומה לא חשוב כפתח? הסולם שבחומה לא נקרא כמו פתח. מה שונה ממה שדיברנו קודם שתל המתלקט עשר, עיר שבמקום שיהיה דלת, יש גם איך שאפשר לעוף עם קטפולטה, אני מתכוון כך.

דין אילו בתים אפשר להשתמש לשיעור

דובר 1:

אוקיי, הרמב"ם אומר כך, **"בתים שמניחין עושין שיעור"**, הבית שצריך להחשב לעשות את השיעור, איזה בית להשתמש. אומר הרמב"ם, **"אפילו אם יש אחד סמוך לעיר"**, אפילו יש בית שאינו פתוח לעיר, הדלת שלו לא לצד העיר, **"אלא אחוריו לעיר ופניו לחוץ"**, הוא בפינת העיר, בכלל אין דלת מהבית שלו למדינה, הוא יוצא לצד השני. הוא יוצא ישירות, הוא כמו רחב הזונה, הוא יכול לקפוץ ולקפוץ.

חוץ מאשר שיש לו שיעור, אפשר כן להשתמש בבית הזה לשיעור. נו, מה שלא שיעורו אפילו. זה אומר, העיקר הוא שיראו שיש בית שאינו חלק מהעירוב, ובזה יודעים שיש עירוב. זו גמרא, לא היו יכולים אפילו להשתמש בעירוב כי הפתח שלו לא פתוח לעירוב. זה שיעור, זה חתיכת גדר, הוא יכול לקפוץ ולקפוץ. אני לא יודע מה מעניין שזה נקרא שיעור, שזה לא שיעור אמיתי. כל השיעור הוא שמישהו יראה, אולי אפשר לתלות שלט?

דובר 2:

כן, יכול להיות שיש משכה לתלות שלט.

הלכה כ"ג — דין מזכה שיתוף על בני המדינה

דובר 1:

אומר הרמב"ם הלאה כך, שהלכה, שאלת על מה שלמדנו שאפשר לזכות עירוב לאנשים אחרים כשזו זכות. אבל כאן, כשזו רק זכות לדבר שלך, אבל לשאר תושבי המדינה זו לא זכות לאף אחד, חוץ מהשיעור באיזה דבר. אז מזכה בפשטות על בני המדינה, הם לא הולכים להפסיד כלום, השיעור האחד לא יפסיד להם כלום.

דובר 2:

לא, כי אחרת מאשר... אמת, שמזכה בפשטות על בני המדינה, **אומרים לו כלום עירובך, אין צורך להודיעם**, לא צריך להודיע לכל בני המדינה, מספיק שאחד מזכה את הזכות עבורם, והם בסדר.

דובר 1:

אומר הרמב"ם הלאה, **"וזהו דין מי ששכח ולא נשתתף מבני המדינה, או מי שהלך לישבות במדינה אחרת, או..."** היו לנו כל הדברים האלה, הוא שכח ולא נעשה חלק מהעירוב, או שהוא הלך לשבת. והוא לא עשה את העירוב, או, כשוגג שוכן במדינה. אין מה לחשב עכשיו בדיוק אם זה מבטל, אם זה כופה, אם זה צורת הפתח. כל ההלכות האלה זהות. **דין אחד להם חוץ שומרי מבוי**, ראה שם.

הלכה כ"ד — דין אין מערבין מדינה לחצאין

דובר 1: